

Nepriklausoma

Lietuva

• LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY •

Nr. 41 (48-ji metai) 1988 m. SPALIO-OCTOBER 13 d. LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS • 7722 GEORGE St. LASALLE, P.Q., H8P 1C4. Tel: 366-6220 • 50 c

SAVAITINIAI ĮYKIAI

ČEKOSLOVAKIJOJE, JUGOSLAVIJOJE IR ALŽYRE NERAMU

Laisvėjančio vėjo dvelkimas ima dvelkti ne tik tai Sovietų Sąjungos užguito- se tautose, bet taip pat ir kitose marksistinės baudžia- vos nusikratyti trokštan- čiose valstybėse. Jau se- nokai Kremliaus linijos nesilaikiusi Tito Jugoslavi- ja, mirus jam, pradeda iš- lėto irti. Jugoslavija, po Pirmojo pasaulinio karo dirbtinai sulipdyta valstybė kurios ribose gyvena bent 6 skirtingos tautinės gru- pės, viena kitos nuo amžių neapkenčiančios, buvo nuolatos tikra parako stati- ne. Neramumai prasidėjo Montenegro valstybės sostinėje Titograde ir jau privertė pasitraukti vietinės komunistų valdžios vadus. Tas pats atsitiko ir serbų autonominėje provin- cijoje Vojvodinoje. Protes- tuojama prieš prastus at- lyginimus, nuolat kylančias maisto ir prekių kainas, albanų izoliaciją ir terorizavimą kitų mažumų Jugoslavijos pietinėse srity- se. Minios ėmė demonstruo- ti ir pačioje Jugoslavijos sostinėje Belgrade, reika- laudamos reformų šaukda- mos "Jūs mus apgavote!" Politbiuras skubiai pažadė- jo aukštų valdininkų pakei- timus, o valdžia pagrasino "rimtom priemonėmis", jei demonstracijos nesiliaus.

Čekoslovakijoje staiga atsistatydino premjeras Lubomir Strougal, išbuves- tose pareigose net 18 metų ir buvęs ryžtingas ekonominių reformų šali- ninkas. Pasitraukė iš parei- gų ir Slovakijos premjeras Peter Colotka. Atrodo, juos privertė pasitraukti Milos Jakes, kuris praėitų metų gruodžio mėn. perė- mė komunistų partijos vado pareigas iš Gustav Husak'o.

Politiniai komentatoriai aiškina, kad Jakes yra vie- nas iš tų, kurie bando Gorbaciov'o reformas sulė- tinti, norėdami išlaikyti komunistų partijos galia. Taip pat aiškinama, kad Jakes nori sutvirtinti savo partijos sostą ir atsikra- tyti varžovų, kurie graso

reformomis ir gali jį nu- verst.

Alžyre per keliolika dienų užsitęsusias riaušes jau žuvo virš 200. Čia riaušės kelia musulmonų fundamentalistų kurstomi bedarbiai, jaunuoliai ir vargingesniojo luomo atsto- vai, reikalaudami geresnio gyvenimo ir griežtų politi- nių reformų. Fanatikai musulmonai net reikalauja religinės valstybės, pana- šios į Iraną. Alžyro prezi- dentas savo kalboje pažad- dėjo padaryti žymių politi- nių reformų, prašydamas nustoti kelti neramumus. Šie neramumai, kuriuos žiauriai malšina kariuome- nės daliniai, yra patys di- džiausi Alžyre nuo nepri- klausomybės paskelbimo prieš 26 metus.

KANADOS IR JAV RINKIMŲ AGITACIJA AŠTRĖJA

Kanados ir JAV valsty- bių rinkimai įvyks š.m. lap- kričio mėnesį ir juo labiau jie artėja, tuo labiau pana- šėja ir rėksmingą ir įvairia- spalvį cirką. Kanados rin- kėjų nuotaika, jei teisin- gai spėja viešosios nuomo- nės istaigos, yra pasikeitū- si: jie, atrodo, pamiršo visas buvusių konservatorių ministerių suktybes, kyšius papirkėnėjimus ir paties Brian Mulroney neįvykdy- tus pažadus ir linksta vėl atiduoti balsus už partiją, kuri pažėrė per kelias savaites keliolikos milijonų dolerių pažadų. Neatsilieka ir opozicija. Ir John Tur- ner, ir Ed Broadbent nesi- gaili pažadų, bet jų vado- vaujamų partijų populiaru- mas smunka. Liberalų par- tijos nelaimė yra jų vado nepakankamai poliruota ir nesklandi iškalba bei nesu- gebėjimas greičiau sutram- dyti įvairiai galvojančių savo partijos narių ir rasti visiems priimtina bendrą vardiklį.

Charakteringas ir Qué- bec'o provincijos atsigreži- mas į konservatorius, nes čia tikimasi iš lengvasvo- rio Mulroney išgauti dar daug daugiau visokių privi- legijų ir malonių, negu iš liberalų arba NDP. Be to, J. Turner neturi šioje pro- vincijoje to patrauklumo ir beveik adoracijos, kurią

dar ir šiandien jaučia P.E. Trudeau. Kas be ko, nei Turner, nei Mulroney, nei Broadbent nėra Trudeau kalibro visuomenininkai.

Panašiai pasakė JAV de- mokratų kandidatas į vice- prezidentus Lloyd Bentsen, nedžentelmeniškai užgauda- mas respublikonų kandidata Dan Quayle: "Senatoriai, Jūs nesate Jack Kennedy", nors pastarasis bandė tik- tai pasakyti, kad jis turi tiek pat patyrimo Kongre- se, kiek jo turėjo Kennedy, kandidatuodamas į prezi- dentus. Ši akibrokštą be galo ir krašto kartojo spauda, radijas ir televizija, kurios didelė dauguma yra demokratų partijos šalininkų rankose. Net salė viceprezidentinių debatų metu buvo taip akivaiz- džiaai dirbtinai prikimšta rėksmingų demokratų ir Dukakio šalininkų, kad kartais priminė diktatūri- nių "demokratijų" sureži- suotą reakciją. Tačiau tas visas dirbtinas Dukakio kandidatūros pūtimas su-

PRANEŠA ELTA

RUGPJŪČIO 23-ČIOSIOS DIENOS DEMONSTRACIJOS VILNIUJE IR KAUNE

(Vilnius, Kaunas. 1988.08.25) Pabaltiečių biuras Stras- bourge praneša, kad apie 200,000 žmonių, nešini tautinė- mis vėliavomis juodais kaspinais, susirinko rugpjūčio 23 d. 19 val. į gedulingą mitingą Vingio parke, Vilniuje. Pasmerkdamas Stalino-Hitlerio paktą, mitingą pradėjo jo organizatoriai, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciaty- vinės grupės narys prof. Landsbergis.

Poetas J. Marcinkevičius priminė J. Basanavičiaus žodžius, kad "žmonės, nežinantys savo istorijos, palieka vaikais". Jis pažymėjo, kad nuo 40-jų metų Lietuvos gy- ventojai neturi galimybes sužinoti savo istorijos, nes ji pavirtusi politikos tarnaitė. "Jei būčiau dailininkas, tai pavaizduočiau Staliną ir Hitlerį ryjančius Europos ir Lietuvos žemėlapi". Taip pat jis iškėlė reikalavimus:

1. Paskelbti Ribentropo-Molotovo paktą spaudoje ir viešai jį pasmerkti;
2. Įstatymu nustatyti dokumentų išlaptinimo laiką;
3. Atidaryti visų archyvų duris mokslininkams, isto- rikams ir kitiems besidomintiems savo šalies istorija;
4. Parengti naują istorijos vadovėlį ir programą vidurinėms mokykloms.

Savo kalbą jis užbaigė žodžiais: "tegyvuoja tauta, laisvai bendraujanti su savo istorija".

Akademikas Buračas atkreipė dėmesį į Lietuvos tautinė- s vėliavos spalvas, sakydamas, kad geltonoji spalva išbluko, žalią sunyko, turėdamas omeny šalies ekologiją, o raudonoji, tai begalinės kančios ir pralieto kraujo spal- va, vis plėtėsi ir plėtėsi. Jis pabrėžė, kad atominės elekt- rinės ir kiti žalingi objektai Lietuvoje statomi ne eko- nominiais, bet politiniais sumetimais, ir grėsia viso Pa- baltijo sunaikinimu. Todėl lietuviai ir latviai pasiryžę iš- reikšti savo protestą bendru ekologiniu žygiu. Jis taip pat reikalavo grąžinti Lietuvos valstybingumą, demokrati- zuoti rinkimus, peržiūrėti konstitucijos 73 straipsnį, ne- dubliuoti TSRS konstitucijos, panaikinti baudžiamojo ko- dekso 68 straipsnį, kuris valdžios organų naudojamas susidoroti su kitaip mąstančiais žmonėmis, surengti tau- tos referendumą, siekti Lietuvos suvereniteto, laisvų tarp tautinių santykių. Taip pat grąžinti stalinizmo-brežneviz- mo aukoms gerą vardą ir visas teises, toliau jų neperse- kiojant, kaip šiuo metu vis dar atsitinka. Sudaryti sąly- gas lietuviams pabėgusiems į užsienį nuo Stalino genoci- do, grįžti į tėvynę.

Aktorius A. Abukevičius perskaitė V. Kudirkos eilė- raštį: NE TAS YRA DIDIS.

Poetas S. Geda sulgino Sovietų Sąjungą ir Vokietiją su dviem stipriais vyrais, norinčiais atimti iš silpnojo, duoną, pastogę ir moterį ir tvirtinti, kad tai daroma jo paties gerovei.

Dramaturgas K. Saja pažymėjo, kad šiuo metu stali- nizmas ir brežnevizmas toli gražu nėra praeities dalykas. Iki šiol tebekalinami stagnacijos laikais nuteisti V. Pet- kus, B. Gajauskas, G. Iesmantas, S. Tamkevičius ir kiti. Jis demaskavo tautoje varomą šmeižtą prieš badaujančius už politinių kalinių išlaisvinimą.

Po to kalbėjo rašytojas V. Petkevičius ir CK sekre-

torius L. Šepetys, kuriam buvo pateiktas klausimas: "ar bus paskelbtos mitinge pasakytos kalbos". L. Šepetys atsakė, kad jei jo kalba bus paskelbta, tai bus paskelb- tos ir kitos.

Kompozitorius Juzeliūnas, vienas iš sąjūdžio iniciaty- vinės grupės narių, kuris rūpinasi reabilitacijos klausimais pabrėžė, kad labai vilkinamos reabilitacijos bylos. Jis pareikalavo, kad kuo skubiau šios bylos būtų peržiūrėtos ir paskelbtos pavardės pareigūnų, susijusių su šiom bylom ir priversti juos viešai atiprašyti savo aukų.

Byvo išklaudyta kasėtė su išrašu dar gyvo, bet negalė- jusio į mitingą atvykti, buvusio Lietuvos užsienio minstro Urbšio. Dabar jam 92 metai. Publika išklauė apie tai, kaip jis kalbėjo su Molotovu ir Stalinu ir kaip tiesiog jo akivaizdoje buvo dalinama Lietuva. Pokalbio metu buvo aiškiai pabrėžta, kad Lietuva turi priklausyti Tarybų Sąjungai. Šis dalijimas vyko, kai jokios revoliucinės situ- acijos staiga trijose respublikose negalėjo būti ir Lietu- vos prisijungimas yra ne kas kita, kaip okupacija.

Po to kalbėjo dabartinis "užsienio" reikalų ministras Mikučiauskas. Jo kalba buvo gyva iškasena iš stalinizmo- brežnevizmo eros. 200,000-tinė žmonių minia, nenorėda- ma jo klausyti, ėmė ploti ir plojimai nesiliovė tol, kol Mikučiauskas nebaigė kalbėti.

Istorijos mokslų kandidatas Gediminas Rudis labai detalai nušvietė kaip buvo įvykdyta aneksija ir pasiūlė, kad jeigu TSRS vyriausybė negali surasti autentiškų do- kumentų Maskvoje, tai Lietuvos istorikai gali jiems padė- ti, nes jie turi pakankamai duomenų pagrįsti šių doku- metų egzistavimą ir autentiškumą.

Mitingo pabaigoje, tylos minute buvo pagerbti visi žuvusieji ir kentėjusieji dėl Lietuvos laisvės.

Mitingą užbaigė 200,000-tinins choras Lietuvos himnu LIETUVA, TĖVYNE MŪŠŲ. Iš Vingio parko žmonės išsiskirstė ramiai.

Didelė dalis patraukė į Katedros aikštę. Deja, visa Katedros aikštė buvo apsupta kariuomenės ir milicijos. Žmonės nebuvo prileidžiami prie badaujančių, kurie jau septinta diena badavo, reikalaudami paleisti visus dar tebekalinamus ir ištremtuosius lietuvių aktyvistus. Milici- jos kordonas stovėjo iki trečios-ketvirtos valandos nak- ties.

Kaune, mitingo išvakarėse, žmonės susirinko iš anksto paskirtose susitikimo vietose: prie soboro ir prie Mairo- nio paminklo.

Prie Igulos bažnyčios susirinkusi žmonių minia, iškelto- mis vėliavomis ėmė žygiuoti per visą miestą link Mairo- nio paminklo, kur susijungė su kitais mitingo dalyviais. Minia patraukė Karo muziejaus sodelio link, kur anksčiau stovėjo Laisvės statula. Čia susirinko apie 20,000 žmonių.

Profesorius Smailys smulkiai išanalizavo paktą ir paragino paskelbti bei pasmerkti jį spaudoje. Pasisaky- mas buvo be kompromiso ir buvo sutiktas audringais plojimais.

Po to aktorius Genys skaitė eiles, skambejo varpai, o choras giedojo liaudies giesmes. Aplink degė daugybė žvakių.

Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys A. Kaušpėdas iškėlė reikalavimą, kad kitais metais čia stovėtų Laisvės statula.

Mitingas truko apie vieną valandą ir buvo užbaigtas LIETUVOS HIMNU.

torius L. Šepetys, kuriam buvo pateiktas klausimas: "ar bus paskelbtos mitinge pasakytos kalbos". L. Šepetys atsakė, kad jei jo kalba bus paskelbta, tai bus paskelb- tos ir kitos.

Kompozitorius Juzeliūnas, vienas iš sąjūdžio iniciaty- vinės grupės narių, kuris rūpinasi reabilitacijos klausimais pabrėžė, kad labai vilkinamos reabilitacijos bylos. Jis pareikalavo, kad kuo skubiau šios bylos būtų peržiūrėtos ir paskelbtos pavardės pareigūnų, susijusių su šiom bylom ir priversti juos viešai atiprašyti savo aukų.

Byvo išklaudyta kasėtė su išrašu dar gyvo, bet negalė- jusio į mitingą atvykti, buvusio Lietuvos užsienio minstro Urbšio. Dabar jam 92 metai. Publika išklauė apie tai, kaip jis kalbėjo su Molotovu ir Stalinu ir kaip tiesiog jo akivaizdoje buvo dalinama Lietuva. Pokalbio metu buvo aiškiai pabrėžta, kad Lietuva turi priklausyti Tarybų Sąjungai. Šis dalijimas vyko, kai jokios revoliucinės situ- acijos staiga trijose respublikose negalėjo būti ir Lietu- vos prisijungimas yra ne kas kita, kaip okupacija.

Po to kalbėjo dabartinis "užsienio" reikalų ministras Mikučiauskas. Jo kalba buvo gyva iškasena iš stalinizmo- brežnevizmo eros. 200,000-tinė žmonių minia, nenorėda- ma jo klausyti, ėmė ploti ir plojimai nesiliovė tol, kol Mikučiauskas nebaigė kalbėti.

Istorijos mokslų kandidatas Gediminas Rudis labai detalai nušvietė kaip buvo įvykdyta aneksija ir pasiūlė, kad jeigu TSRS vyriausybė negali surasti autentiškų do- kumentų Maskvoje, tai Lietuvos istorikai gali jiems padė- ti, nes jie turi pakankamai duomenų pagrįsti šių doku- metų egzistavimą ir autentiškumą.

Mitingo pabaigoje, tylos minute buvo pagerbti visi žuvusieji ir kentėjusieji dėl Lietuvos laisvės.

Mitingą užbaigė 200,000-tinins choras Lietuvos himnu LIETUVA, TĖVYNE MŪŠŲ. Iš Vingio parko žmonės išsiskirstė ramiai.

Didelė dalis patraukė į Katedros aikštę. Deja, visa Katedros aikštė buvo apsupta kariuomenės ir milicijos. Žmonės nebuvo prileidžiami prie badaujančių, kurie jau septinta diena badavo, reikalaudami paleisti visus dar tebekalinamus ir ištremtuosius lietuvių aktyvistus. Milici- jos kordonas stovėjo iki trečios-ketvirtos valandos nak- ties.

Kaune, mitingo išvakarėse, žmonės susirinko iš anksto paskirtose susitikimo vietose: prie soboro ir prie Mairo- nio paminklo.

Prie Igulos bažnyčios susirinkusi žmonių minia, iškelto- mis vėliavomis ėmė žygiuoti per visą miestą link Mairo- nio paminklo, kur susijungė su kitais mitingo dalyviais. Minia patraukė Karo muziejaus sodelio link, kur anksčiau stovėjo Laisvės statula. Čia susirinko apie 20,000 žmonių.

Profesorius Smailys smulkiai išanalizavo paktą ir paragino paskelbti bei pasmerkti jį spaudoje. Pasisaky- mas buvo be kompromiso ir buvo sutiktas audringais plojimais.

Po to aktorius Genys skaitė eiles, skambejo varpai, o choras giedojo liaudies giesmes. Aplink degė daugybė žvakių.

Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys A. Kaušpėdas iškėlė reikalavimą, kad kitais metais čia stovėtų Laisvės statula.

Mitingas truko apie vieną valandą ir buvo užbaigtas LIETUVOS HIMNU.

PRANEŠA BALTIC INTERGROUP

• EUROPOS PARLAMENTO BALTIC INTERGROUP pranešimu, VILNIUJE, š.m.rugsėjo mėn.28 d. įvykusi demon- stracija HITLERIO-STALINO sutarties antrojo slapto protokolo metinėms paminėti buvo b r u t a l i a i i š š v a i k y t a. Demonstracija vyko be oficialaus leidimo, dalyvavo mažiausiai 10.000 žmonių. Gedimino aikštė, anot pranešimų, buvo apsupta milicijos ir kariuo- menės dalinių. Todėl demonstrantų minia buvo priversta rinktis prie šalia aikštės esančių Vidaus Reikalų Ministe- rijos rūmų, kuriuose randasi ir KGB centrinė būstinė Lietuvoje.

Kai tik Antanas Terleckas, Lietuvos Laisvės Ly- gos vadovaujantis atstovas pradėjo kalbėti, režimo pa- valdiniai, mušdami guminėmis lazdomis ("bananais"), išskirstė žmones.

Buvo daug suimtų, kurie sunkvežimiais į skirtin- gus milicijos punktus nuvežti, buvo apklausinėjami iki rugsėjo 29 d., 2 val. ryto ir tada paleisti.

Tarpe suimtųjų buvo ir Dalius Vaškevičius, roko grupės Kaune lyderis ir Ignalino raj. Daugeliškio parapir- jos 35 m.amžiaus kunigas Edmundas Paulionis.

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis šios demonstraci- jos nerėmė.

• Pranešama, kad suspenduotas bado streikas Ge- dimino aikštėje vėl tęsiasi. Badaujantys demonstruoja už lietuviškųjų politinių kalinių, t.y. ištremtųjų- neatidėlio- jamą išlaisvinimą. Šiuo metu badauja 7 asmenys, tarpe jų pakartotinai Algimantas Andreika. Bado streikas Ge- dimino aikštėje pradėtas iš naujo po milicijos ir kariuo- menės jėgų pastatymo.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 22 -
Rėmėjo - \$ 25, -

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuostatais, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

KĄ SAKO LIETUVOS PERSITVARKYMO SAJŪDŽIO LEIDINYS /KAUNO ZONOS LEIDINYS/ (Tęsinys)

Z. Vaišvila KOMJAUNIMO TIESOJE kalbėjo apie "neviešą" instrukciją dėl Ignalinos AE III-iojo bloko, kuri paleidus, Druksių ežeras neteks ūkinės reikšmės, t.y. jis žus. Tokią pačią išvadą ir man teko skaityti viename darbinio HAE projekto skyriuje, liečiančiame gamtos apsaugą. Ten taip ir pasakyta - žuvys Kauno mariose išnyks. Energetikos valdyba numachiui išmokėti 3,000,000 rublių kompensaciją už žuvų sunaikinimą ir tuo ekologijos klausimą pabaigti.

O kas mums sumokės už sunaikintą gamtą, poilsia vietas, Kauno apylinkių grožį? Ir apskritai, ar galima visa tai išreikšti pinigais? Ar žuvusios Kauno marios ir mirę Druksių ežeras nėra per didelė kaina, kurią reikės mokėti už elektros energijos eksportą? Nepamirškime, kad prie Kauno marių stovi paskutiniai mūsų bočių reliktai - Liaudies buities muziejus.

Po visa to, kas čia pasakyta, siūlau viešą diskusiją spaudoje. Jeigu yra argumentų, paneigiančių čia išdėstytus faktus, jie turi būti žinomi visuomenei. Dar kartą glaustai pakartosiu savo nuomonę:

- 1) Kauno valymo įrenginiai yra gyvybinės svarbos klausimas Nemunui, o kartu ir Kauno miestui. Tuo tarpu Kruonio HAE tik dar labiau komplikuos ir taip labai pavojingą ekologinę situaciją; HAE statybą reikia nutraukti ir lėšas pervesti miesto valymo įrenginių statybai;
- 2) yra realūs pavojai Kauno marioms virsti infekcijos židiniu;
- 3) sunaikinus poilsia vietas, padaugės širdies ir kraujagyslių susirgimų mūsų mieste; šis ryšys medikų įrodytas;
- 4) Kauno HE avarijos galimybė nėra popierinis tigras, o tikra grėsmė, kurios neišvengti nevalia.

Diskusijose kalbėjo Artūras Anilius, Kauno ekologijos klubo p-kas:

Liepos 8 d. miesto Vykdomojo k-to posėdyje buvo aptarta Kauno valymo įrenginių vieta. Beveik visi komisijos nariai yra nuomonės, kad įrenginius reikia statyti ties Ežerėliu. Alternatyvinių variantų - statybą ties Pypiais - palaikė tik Kauno vandentiekio ir kanalizacijos valdybos viršininkas Kriščiūnas ir analogiškos respublikinės valdybos viršininkas Griškevičius. Zapyškio kolūkio pirmininkas Miškinis pasiūlė trečią variantą - už Ežerėlio. Pastarasis išspėstų daug problemų.

Nepriklausomai nuo statybos vietos, ją numatoma pabaigti tik po 10 metų. Kas statys - neaišku. Kad statys lenkai - dar tik kalbos. Jeigu su jais bus sutarta, statyba kainuos daugiau kaip 3 kartus brangiau.

Vietoje Kruonio HAE buvo galima pastatyti 1,5 Kauno valymo įrenginių be užsieniečių pagalbos.

Planuota Kauno valymo įrenginių statybą pradėti 1981 metais, bet lūkuriojant respublikos vadovybei, nieko nedaroma: nei projektuojama, nei imamas paruošiamųjų darbų.

Ignas Stankovičius, Jonavos raj. gamtos apsaugos insp.:
Kiekviena gamta turėtų būti įvertinama ekologiniu indeksu, t.y. kiek gamta keičia žmogaus aplinką. Tokiu būdu atominė energija, kuri laikoma pigi, taptų labai brangi. Išjungtų ekonominiai svertai. Bet kurios stipriai mažinančios ekologinį indeksą gamtos produktas būtų labai brangus. Išveždami tokią prekę iš savo regiono, mes stipriai apiplėsiame patys save, nors už tai ir gauname tam tikrų lėšų. Gamtos turtų mums niekas nekompenсуos. Mes vagiame iš ateities, nes dabar negalime įvertinti ir pasakyti kaip pasikeis aplinka nuo mūsų veiklos.

Saulius Gričius, ATGAJOS klubo pirmininkas:

Iki "žaliųjų" organizacijos ikūrimo Lietuvoje liko pora mėnesių. Plečiasi kova prieš ekologijos normų pažeidėjus. Ekologinio protesto žygio organizatorius - ATGAJA. Mokslinę žygio dalį kuruoja Kauno ekologinis klubas, finansuoja Kauno komjaunimo komitetas, kai kurios imonės.

Ateity "žaliųjų" sąjūdžiui Lietuvoje reikės apie 50,000 rublių. Šiuo metu gamyklų pinigai pervedami Gamtos apsaugos draugijai. O ką ši draugija nuveikė gamtos apsaugos labui? Žmonės ja nebeįsikiša, aukoja "žaliesiems", kurių veikla nuolat konkreti. Ekologiniame protesto žygyje mes turėsime 17 laboratorijų. Ar ne paradoksas - plačiau sius ir nuodugniausius tyrimus atlieka mėgėjai?!

Rugpjūčio 2 d. 20 val. Nemuno ir Neries santakoje įvyks ekologinio protesto mitingas, kuriame bus perskaitytas atviras laiškas respublikos vyriausybei dėl ekologinių problemų: pagrindinis reikalavimas - nutraukti visas statybas, kol nebus pastatyti valymo įrenginiai.

Česlovas Stankevičius, Miestų statybos projektavimo instituto vyr. inžinierius:

Didžiausia bėda, kad žmonės neturi jokios informacijos. Ekologinę informaciją "saugo grifas". Nuo liaudies 2 psl.

funkcionieriams reikia viską slėpti. Sąjūdis ir kelia visuomeni klausimą: informacija privalo būti nuolatine ir skelbiama spaudoje.

Ekologinė padėtis dramatiškėja, o atsakingų žmonių nėra. Tačiau visuomenei spaudžiant, galima kai ką išsiaiškinti ir priversti atsakyti. Kodėl vyriausybė, nepajėgianti išspręsti ekologinių problemų, neatsistatydina? Kodėl mūsų deputatai nežino tikros padėties savo namuose?

Tuo tarpu TIESA:

Š.m. liepos 29 dienos laidoje skelbia LTSR vyriausios gamybinės energetikos ir elektrifikacijos valdybos vyr. inžinieriaus Algirdo Stumbro straipsnį: LIETUVOS ENERGETIKOS VYSTYMO PROBLEMAS, kuriame nurodo, kad pagal elektros energijos suvartojimą, mes atsiliekame nuo Estijos, Čekoslovakijos, Danijos, VDR apie 1,5 karto, nuo Suomijos - 3 kartus ir t.t. Pateikęs keletą kitų užsienio šalių energetikos vystymo duomenų, autorius daro išvadą:

"Manau, kad šis palyginimas bendriausiais bruožais turi sąlygoti mūsų artimiausius ir perspektyvinius tikslus". Kitaip tariant, turi būti žymiai didinama elektros energijos gamyba Lietuvoje. Bet kokią kainą už tai mokėti, autorius mėgina nutylėti. Argi ne protingiau būtų pirmaisiai išmokyti racionaliai ir efektyviai sunaudoti tą energiją, kurią jau pasigaminame, užuot beatodairiškai didinus jos gamybą? Argi naikinsime Kauno marias ir Druksių ežerą vien tam, kad pagamintume dvigubai daugiau "Raudonojo Spalio" batų? Straipsnyje daug operuojama Vakarų šalių energetikos išvystymo pavyzdžiais, tačiau nė žodžiu neužsimenama apie žymiai didesnę tų šalių ekonomikos efektyvumą. Juk svarbu, ne vien KIEK ENERGIJOS PAGAMINAMA, BET IR KAIP JI SUNAUDOJAMA. A. Strumbras, mėgindamas pateisinti Lietuvai ekologiškai pavojingus objektus, pateikia juos kaip pažangios pasaulinės politikos pavyzdžius:

"Remiantis pasaulinėmis energetikos raidos tendencijomis, buvo priimtas sprendimas statyti Lietuvoje Ignalinos atominę elektrinę kartu su Kaišiadorių hidroakumuliacine elektrine.

Vertėtų pažymėti, kad ir pasaulio praktikoje jos planai paplitusios kaip tik ten, kur hidroresursai jau išnaudoti. Pavyzdžiui pastarąjį dešimtmetį JAV naujų statomų hidroakumuliacinių elektrinių pajėgumai 4 kartus viršijo hidroelektrinių pajėgumus. Tai ir sąlygojo sprendimą statyti Kaišiadorių HAE, kurios pirmoji eilė, pagal planą, turi stoti rikiuotėn kitais metais. Vartodama pigią ir naktį laisvą elektros energiją, ji gamins ją dieną, piko valandomis.

Tačiau čia pat autoriui tenka pripažinti, kad ne Lietuvos interesai diktuoja šių ekologijos "pilonų" statybą:

"Mat, TSRS Šiaurės Vakarų energosistemoje didžiausias skirtumas tarp nakties ir dienos elektros energijos suvartojimo lygio. Vidutiniškai šis svyravimas siekia iki 10 mil. kilovatų, o Lietuvoje - 1 milijonas."

Čia ir yra atsakymas, kuo pasireiškia Lietuvos energetikos vystymo problemos...

PRANEŠA ELTA

Dr. STATKEVIČIUS LIUDJO AMERIKOS HELSINKIO KOMISIJOJE

Amerikos Helsinkio Komisija rugsėjo 15 d. buvo surengusi apklausinęją apie tautybių klausimą Sovietų Sąjungoje. Buvo pakviesti pasisakyti dr. A. Statkevičius, gruzinas dr. Valery Chalidze, armėnas Paruir Airikyan ir ukrainietis Petro Ruban. Posėdžiui pirmininkavo komisijos pirmininkas kongresmenas Stenys H. Hoyer. Visi keturi liudininkai pateikė raštiškus pareiškimus, kurie buvo perskaityti, o paskui komisijos nariai davė po keletą klausimų. Dr. Statkevičius papasakojo apie savo kalinimus psichiatrinėse ligoninėse, kalinių kankinimus bei sovietinę spaudą Lietuvoje, ir suminėjo tebekalintus lietuvius. Šis apklausinėjimas buvo sekančią dieną aprašytas "The Washington Post" dienraštyje.

Dr. Statkevičius kartu su kitais buvo pakviestas užkandžių Baltuosiuose Rūmuose, kuriuos surengė Baltųjų Rūmų ryšininkė su tautybėmis, Catherine Chumachenko. Dieną prieš tai, dr. Statkevičius buvo Lietuvos Pasiuntinybėje priimtas Lietuvos diplomatinės tarnybos šefo dr. S.A. Bačkio ir Lietuvos atstovo S. Lozoraičio, Jr.

Dr. Statkevičius taip pat lankėsi JAV Valstybės Departamente, kur kalbėjosi su Departamento pareigūnu D. Grossman'u, Palbaltijo skyriaus direktorium J.W. Zirolui ir ambasadoriaus Schifter'io vadovaujamo Žmogaus Teisių skyriaus pareigūnais: Paula Dobriansky ir John Finerty.

VLIKO/ELTOS įstaigoje jis pasikalbėjo su VLIKO pirmininko pavaduotoju dr. D. Krivicku Lietuvos laisvės klausimais. Washingtono Lietuvių Bendruomenės pirm. pulk. D. Skučas, pas kurį dr. Statkevičius buvo apsisitojęs, buvo surengęs susitikimą su vietos lietuviais po pamaldų Nekalto Prasidėjimo katedroje, Tautos Šventės proga.

Dr. Statkevičius taip pat nuosirdžiai buvo sutiktas Amerikos Psichiatrų Draugijos būstinėje. Sveikino jį kaip kolegą ir džiaugėsi, kad po ilgų kentėjimų psichiatrinėse ligoninėse jis pasiekė JAV-es. Paminėjo, kad daug rašė, rūpinosi jo išlaisvinimu.

Aplankęs R. Sakadolskio vadovaujamą AMERIKOS BALSO lietuvių skyrių, dr. Statkevičius tarė žodį klausytojams ok. Lietuvoje.

Dr. Statkevičiui, jam lankantis Washington, palydėjo M. Samatienė ir buvo jo vertėja per apklausinęją Helsinkio komisijoje, bei lankant kitas įstaigas.

MŪSŲ TRISPALVĖ VEL PLEVĖSUOJA GEDIMINO PILIES BOKŠTE VILNIUJE

Visus Lietuvos ir pasaulio lietuvius aplėkė žinia, kad š.m. spalio mėn. 7 d. lietuvių kalba buvo paskelbta oficialiąja Lietuvos respublikos kalba ir ant Gedimino kalno pilies bokšto buvo iškelta nepriklausomos Lietuvos trispalvė vėliava. Ir vėl šimtai tūkstančių lietuvių susirinko Vilniuje paminėti ir atšvęsti tautos visuotinio sąjūdžio laimėjimus.

Montrealio dienraštyje THE GAZETTE, š. m. spalio mėn. 8 d. numeryje yra atspausdintas amerikiečių AP žinių agentūros

pranešimas iš Maskvos. Štai jo vertimas: "Po metų metus trukusių viešų protestų, Lietuvos įstatymų leidžiamoji valdžia sutiko lietuvių kalbą paskelbti oficialiąja šios Baltijos respublikos kalba ir davė leidimą viešumoje rodyti (display) religinius simbolius. Tai pranešė mums vakar vienas iš aktyvistų."

Šis nutarimas paskatino 100,000 lietuvių daugumoje Romos katalikų, susirinkti vakar rytą savo sostinėje Vilniuje ir tai atšvęsti dainuojant tautines dainas, mojuojant vėliavomis ir šokant - pasisakė aktyvistas Vytautas Bogušis. (Patebėta, kad laikraščio pranešime kažin kodėl

Trakų pils Vytauto laikais. (Arch. J. Kamarausko rekonstrukcija, 1892 m.)

rašoma "nationalistic songs, bet ne "national songs". h.n.).

Taip pat spalio 7 d. oficialioji sovietų žinių agentūra TASS pranešė, kad Latvijos - kitos Baltijos respublikos - įstatymų leidžiamoji valdžia ruošia įstatymą, kuriuo latvių kalba bus paskelbta respublikos oficialiąja kalba. Panašios priemonės buvo priimtos ir Estijos - trečiosios Baltų respublikos, nacionalistų žygių pasekoje. (Ir šioje vietoje AP agentūra kažkodėl Pabaltijo tautų demonstruojančiuosius vadina "nacionalistais" tarytumei pritardami tiems sovietiniams propagandininkams, kurie vis dar tvirtina, kad demonstruoja tikrai kažkokie fanatikai "nacionalistai", kurie neišreiškia visos tautos lūkesčių ir siekimų).

V. Bogušis, Lietuvos Laisvės Lygos grupės, kuri reikalauja sovietinės kontrolės pabaigos savo respublikoje, atstovas pranešė, kad vietiniai laikraščiai vakar (X.7) atspausdino tuos Prezidiumo, t.y., įstatymų leidžiamosios valdžios egzekutyvinio komiteto, nuostatus. Vienas iš tų nuostatų leidžia viešumoje naudoti religinius simbolius o kitas paskelbia lietuvių kalbą oficialiąja respublikos kalba.

Daugelis Baltijos aktyvistų nusiskundžia, kad aukštieji respublikos pareigūnai nemoka vietinės kalbos, o rusų ir kitos kalbos žalingai veikia (originalu atspausdinta "contaminating" - tersia, užkrečia) jų (gimtąją) kalbą.

TASS agentūra taip pat pranešė apie lietuvių kalbos paskelbimą oficialiąja kalba, pridurdama, kad dabar ją galima naudoti visuose susibūrimuose, sporto žaidynėse, dainų ir šokių festivaluose.

Tačiau TASS-o pranešime nenurodyta, ar minimoji vėliava yra ta, kuri buvo iškeliama Lietuvoje dar prieš Sovietų okupaciją, ar sovietinės Lietuvos vėliava.

Lietuviai Maskvoje tvirtina, kad jie yra ištikimi, jog isakas liečia anksčiau h.n.

uždraustą nepriklausomybės vėliavą.

Sovietų Sąjunga užėmė Estiją, Lietuvą ir Latviją 1940 metais, po slapto sandorio su Vokietija. Aktyvistai reikalauja, kad Sovietų Sąjunga pasmerktų tą paktą.

V. Bogušis pranešė, kad aktyvistai išskėlė Gedimino (pilies) bokšte Vilniuje geltoną, žalią, raudoną nepriklausomybės vėliavą netoli aikštės, kurioje vyko demonstracija.

Daugybė žmonių, dainuodami tautines (atspausdinta "Nationalist"?) dainas ir šokdami nesė tą vėliavą. Policija, kuri anksčiau būtų nuplėšusi šią vėliavą ir suėmusi nacionalistus (ir vėl vartojamas tas žodis) demonstruojamus, netrukdyt, - pranešė Bogušis.

Pažymėtina, kad Pabaltijo valstybių vardas dabar vis dažniau ir dažniau randamas visoje Kanados spaudoje: ir didžiausiuose dienraščiuose ir eilėje mažesnių miestų dienraščių bei savaitraščių puslapiuose. "NL" dėkinga savo skaitytojams, kurie atsiunčia iškarpas ir fotokopijas rašinių, kuriuose kalbama apie Pabaltijo valstybes. Štai ištrauka iš Kingstono, Ontario, WHIG STANDART (1988.IX.28) 1988 m. rugsėjo 28 d. vedamojo, parašyto redaktoriaus Neil Reynolds: "Tautinės demonstracijos Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, yra, žinoma, Gorbaciov'o "glasnost" ir "perestroikos" išdava. Tačiau Baltijos valstybėse tie sujudimai ir atgarsiai tampa tikromis lavinomis. Tų įvykių logiška išvada yra neišvengiama. Pirmiausia, Kremliuje prisipažįstama prie Stalino kriminalinių nusikaltimų. Antra, pažadama rehabilitacija ir restitucija. Ar gali Stalino karinė invazija 1940 metais į Baltijos valstybes išvengti teismo? Argi Stalino sulaužymas visos eilės Sovietų-Baltijos valstybių sutarčių nėra kriminalinis aktas? Kaip kitaip gali Sovietų Sąjunga atsilgynti Baltijos žmonėms, jeigu ne grąžinama jiems laisvę, suverenumą ir nepriklausomybę, kurias iš jų buvo pavogęs Stalinas?" h.n.

XXXII KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ KONKURSAS

1989 METŲ PAVASARĮ, L O N D O N E, ONTARIO ĮVYKS XXXII-sios KANADOS LIETUVIŲ DIENOS.

RENGIMO KOMITETAS SKELBIA KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ ŽENKLO KONKURSA, KURIS BŪS NAUDOJAMAS ANT PLAKATŲ, LAIŠKŲ ANTGAIVĖS, LEIDINIO VIRŠĖLIO IR BENDRAI ANT KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ SUVENYRINĖS MEDŽIAGOS.

Premija : \$100. Veltui 2 BILIAI I VISUS K.L.

D. RENGINIUS, REKLAMA.
Reikalingas tekstas:

XXXII KANADOS LIETUVIŲ DIENOS
CANADIAN LITHUANIAN DAYS
JOURNÉES CANADIENNES LITHUANIENNES
LONDON, ONTARIO
1989. V. 20 -21.

Pavyzdžius prisiųsti ant 8½" x 11" dydžio balto popieriaus, naudojant vieną rašalo spalvą.

Pavyzdžius siųsti: KANADOS LIETUVIŲ DIENOS
11 Hillsmount Road
LONDON, Ont., N6K 1W1

Pažymėti VARDĄ, PAVARDĘ, ADRESĄ ir TELEFONO NUMERĄ.

KONKURSAS BAIGIASI 1988 m.LAPKRIČIO mėn. 25 dieną.

Kanados Lietuvių Bendruomenė,
Londono Apylinkė.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LIETUVIAI PRIE LAPTEVŲ JŪROS

NUSILENKIME DIDVYRIŠKAI SIELAI

Lietuva, Lietuva... Kiek to žemės lopinėlio teliko - Nuo Čepkelių raisto iki Širvenos ežero, nuo Silvestro Valiūno taip gražiai apdainuoto Birutės kalno Palangoje iki Adučiškio, pririedėjusio Kamajos upė... Apeitum Lietuvą pėsčias ir, atrodo, nepavargtum. Gal todėl nepavargtum, jog žinai: čia mūsų gimtoji žemė, pati minkščiausia ir pati mieliausia. Čia net ir akmenėlių pasidėjęs po galva saldžiai užmigtum ir dar žvaigždėlių tau į sapnus prikristų. O ten, prie Laptevų jūros, prie kurios niekada nebūtume veržęsi ir kurios niekada nebūtume išsiilgę, tačiau prie kurios **mirčiai mus trėmė tėvelis Stalinas**, - ten reikėjo lietuviui nežinia už kokias nuodėmes nepakeliamai skaudžią vergovę eiti, savo nukamuotus kaukeliu žiauriam speigui atiduoti.

Ne taip seniai, gegužės 28 dienos numeryje "**Literatūros ir meno**" savaitraštis buvo išspausdinęs Lietuvos TSR liaudies poeto **Justino Marcinkevičiaus** straipsnį "**Reabilituota - 1970 metais**", kuriame, remdamasis **Dalios Grinkevičiūtės** dokumentine medžiaga, jis papasakojo, kokias pragarų kančias patyrė Lietuvos tremtiniai atsidūrę tolimojoje Jakutiijoje. Ir šiandien šis straipsnis, susiliejęs su kitų protesto balsais, šaukia: **bu-dėk širdie, kad visa tai ne-pasikartotų!**

Šiomis dienomis i mano

buto duris pasibeldė viena pažįstama šiaulietė ir be ilgų išangų padavė aplanką su mašinėle spausdintu rankraščiu. Pirmajame jo puslapyje perskaičiau: "**Lietuviai prie Laptevų jūros**". Tai buvo tos pačios Dalios Grinkevičiūtės to paties straipsnio, kurį taip jautriai spaudoje pristatė Justinas Marcinkevičius, kopija.

Skačiau Dalios kūrinį ir verkiau, tarytum iš naujo būčiau ėjęs paskui savo jaunesniojo brolio ar tėvo karstą. Skačiau ir supratau: tol, kol mes nuo Nemuno iki Lenos žiočių nesurinksime tėvų ir senelių nekaltai pralietų ašarų ir kraujo, kol jų skausmo neparnesime namo, tol neturėsime neiškraipytos savo tautos istorijos.

Sunku skaityti D. Grincevičiūtės (išgyvenusios 60 metų ir mirusios 1987-tųjų gruodžio mėnesį) prisiminimus apie Sibiro ledynuose palaidotą jaunystę. Ne tas žodis - sunku. Klaidu! Šiurpu! Siaubinga! Tačiau skaityti reikia, kad šiandien, atsisukę veidu i demokratiją ir laisvę, būtume kuo labiau tvirtesni nelengvame viešumo ir persitvarkymo kelyje. Todėl gavęs iš pažįstamos šiaulietės (kuriai taip pat dėkoju) sutikimą, rašini paruošiau spaudai. Manau, jog D. Grinkevičiūtės pergyvenimams abejingo neliks nė vieno, kam brangus žmogiškumas, nacionalinis pasidžiavimo jausmas.

Juozas SABALIAUSKAS

Dalia GRINCEVIČIŪTĖ

1941 m. birželio 14 d. trečią valandą nakties Maskvos įsakymu visame Pabaltijyje - Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje - vienu metu prasidėjo masiniai areštai ir žmonių deportacija į Sibirą. Tam tikslui buvo mobilizuoti čekistai iš Baltarusijos, Smolensko, Pskovo ir kitų vietų.

Perpildyti ešalonai vienas po kito ėjo į Rytus, išveždami tuos, kurių didžiąjai daliai niekada nebuvo lemta sugrįžti.

Vežė liaudies mokytojus, gimnazijų ir aukštųjų mokyklų dėstytojus, teisininkus, žurnalistus, Lietuvos kariuomenės karininkų šeimas, diplomatus, įvairių įstaigų tarnautojus, ūkininkus, agronomus, gydytojus, verslininkus ir t.t.

Vežė iš miestelių, vežė iš miestų, vežė iš kaimų. Sunkvežimiai nenutrūkstama srove slinko link geležinkelio

stočių, kur vyrus, šeimų galvas, čekistai atskirdavo į kitus prekinis vagonus, sakydami, kad atskiria laikinai, tik kelionės laikui. O iš tikrųjų jų likimas jau buvo iš anksto nuspręstas - į Krasnojarsko ir Šiaurės Uralo lagerius likvidacijai, nors jie nebuvo nei tardyti, nei nuteisti.

Niekuo nekalti jie ėjo į tuos vagonus, nežinodami, kad yra jau mirtininkai, kad šią akimirą jiems reikia atsisveikinti ir paskutinį kartą apkabinti savo vaikus, žmonas, tėvus.

Jie buvo apgauti. Jų šeimų narius nuo kūdikių iki vos krutangių senelių užkaltauose gyvuliniuose vagonuose kitais ešalonais vežė į Sibiro gilumą, dažnai neleidę pasiimti net būtiniausių daiktų. Gimines, bandžiusius perduoti į vagonus maisto produktus ar šiltus rūbus, sargybiniai neprileido ir muše šautuvų buožėmis.

Vien tik iš Lietuvos per tą baisiąją savaitę buvo išvežta dešimtys tūkstančių žmonių.

Koks iš tikrųjų buvo šios deportacijos dydis ir užmojis, iki šiol nežinoma - ją netikėtai nutraukė karas. Tik birželio 22 d. prasidėjus karui, NKVD organai buvo priversti nutraukti masinius areštus ir niekuo nenusikaltusių žmonių vežimą į Sibirą.

Birželio 14 d. naktį čekistai ėmė daužyti ir mūsų duris. Suėmė mano tėvą Juozą Grinkevičių, Lietuvos banko valiutų komisijos reikalų vedėją, o nuo 1940 metų - matematikos mokytoją gimnazijoje.

Lygiai prieš metus, 1940 m. birželio mėnesį Raudonoji armija peržengė Lietuvos valstybės sienas. Mano tėvas atsisakė išvykti iš Tėvynės, sakydamas, kad jis visą savo gyvenimą dirbo Lietuvai, savo tautai, kaltės dėl to nejaucia ir jokio teismo nebijo. Blogiausiu atveju, nors mirs Lietuvoje. Bet ir tai jam nebuvo lemta. Jis mirė nukankintas šiaurės Uralo lageryje 1943 m. spalio 10 d. ir guli Jis svetimoj žemėj, nežinomam kape, kartu su kitais kankiniais. Paskutiniame savo laiške ant beržo tošies Jis parašė: "Aš mirštu iš bado..."

Tėvas nepagalvojo, kad jo nužudymui ir teismo neprireiks, kad ir jo šeima jau užprogramuota pražūti.

Aš didžiuojusi savo Tėvą. Jis ištikimai ir nepapirkamai stovėjo nepriklausomos Lietuvos interesų sargyboje, stengdamasis, kad taip reikalingos jaunai valstybei lėšos neišplauktų be reikalo į užsienį, o už jas būtų statomos ligoninės, mokyklos, tiesiami keliai. Aš didžiuojusi Jo principingumą ir sąžiningumą, kurį net Jo politiniai priešai, net praėjus 25 metams po Jo mirties, buvo priversti oficialiai pripažinti.

Tą pačią birželio 14-tosios naktį suėmė ir mano Motiną, Grinkevičienę Praną, namų šeimininkę, 17-kos metų brolių abiturientą ir mane, 14 metų moksleivę. Čekistas iš Smolensko perskaitė dokumentą, kad mes ištremiami visam gyvenimui į tolimuosius Sibiro rajonus.

Metus mes pragyvenome Altajaus krašte, dirbdami tarybiniam ūkyje. 1942 m. vasarą kartu su keleta tūkstančių kitų tremtinių mus išvežė dar toliau - į Jakutijos šiaurę, toli už poliarinio rato. Išvežė tada, kai tremtiniai lietuviai jau pradėjo priprasti prie naujos vietos sąlygų ir klimato, kai iškeitę daiktus į bulves, pasisodino daržus ir bulvės jau ėmė žydėti, teikdamos viltį, kad sekančią žiemą neteks badauti.

Į šiaurę mus vežė apie tris mėnesius. Pradžioje perpildytuose vagonuose, kur ne tik atsisėsti, bet ir pakeisti kūno padėtį buvo neįmanoma. Paskui baržomis Angaros upe, vėliau sunkvežimiais, per negyvenamus miškus nuo Angaros iki Lenos. Vėl baržomis, jau Lenos upe tiesiai į šiaurę. Ust Kutas, Kirenskas, Oliokminkas, Jakustskas, Kiusiuras, Stolbai. Ir vis tolyn ir tolyn į šiaurę. Jau esame 800 km. į šiaurę nuo poliarinio rato.

Retėjo, retėjo ir visai dingo miškai, paskui ir krūmai.

Pakrantėse nebeliko gyvenviečių. Tai kurgi mus veža? Jau ir krantų nebesimato. Kiek akys aprėpia, - vanduo ir vanduo. Bangos didelės, kaip jūroje.

Lenos žiotys. Laptevų jūra. Jaučiasi ledinis vandenyno alsavimas. Rūgpjūčio pabaiga, o šalta, tarytum gilų rudėni.

Pagaliau sustojome. Prieš mus - negyvenama sala. Niekio nėra. Jokių žmogaus pėdsakų: nei namo, nei medžių, nei krūmų, nei žolės - vien amžinu išalu sukaustyta tundra, pasidengusi plonu samanų sluoksniu. Ir kažkokios arktinės ekspedicijos įkalta medinė lentelė su užrašu, kad sala pavadinta Trofimovsku.

Nutiesė į aukštą salos krantą medinį lieptą ir liepė čia išsilaipinti mums, keturiems šimtams lietuvių - moterų, vaikų, senelių, jaunuolių ir nedaugeliui vyrų.

Paskui iškravėm iš baržos lentas, plytas, ir garlaivis apsisukęs, skubiai nuplaukė atgal, nes artinosi žiema.

O mes pasilikome negyvenamoje saloje be pastogės, be šiltų rūbų, be maisto, visiškai nepasiruošę žiemojimui Arktikoje.

Beveik tuo pačiu metu į salą atvežė keletą šimtų suomių iš Leningrado apylinkių. Juos išvežė pagal tautinį požymį, nors jų tėvai ir protėviai gyveno tose vietose nuo neatmenamų laikų. Mirtis juos ėmė skinti pirmuosius.

Reikėjo skubiai pradėti statyti žemines, jurtas, barakus, nes žiema jau čia pat.

Bet viršininkai, susirinkę darbingesnius vaikus ir vyrus, neleido jiems ruošti pastogių, o išvežė į kitą salą žvejoti valstybei.

Tada, mes moterys ir vaikai, skubėdami ir kaip išmaldami, ėmėme statyti iš plytų ir samanų barakus. Plėšėme rankomis nuo tundros amžino išalo samanas ir dėjome jas tarp plytų vietoj betono: sluoksnius plytų, sluoksnius samanų. Stogo barakas neturėjo - jį atstojė lentinės lubos, apdėtos samanomis ir smėliu. Pro lubų plyšius pūgos metu pripustydavo sniego ir apnešdavo gulinčius ant narų žmones. Vienam žmogui ant narų buvo skirta 50 cm.

Tai buvo didžiulis ledo kapas: lubos apledėjusios, sienos apledėjusios, grindys - taip pat. Gulintiems ant narų dažnai prisaldavo prie sienos plaukai.

Lapkričio mėnesį prasidėjo poliarinė naktis. Nuo bado šalčio, skorbuto ir kitų ligų ėmė mirti žmonės. Tada dar buvo galima išgelbėti visus. Lenos žiotyse, Laptevų jūros pakrantėse, Tumato, Bobrovskio, Sasilacko salose, už 100-120 km. gyveno evenkai, kurie vertėsi žvejyba ir poliarinių lapų medžiokle. Jie turėjo žuvis atsargų, pakankamai sunų nartų, galėjo ir norėjo išsivežti žmones pas save į apšildomas jurtas, norėdami padėti. Bet viršininkai neleido, pasmerkdami mus pražūčiai.

Grupė jaunuolių - suomių ir lietuvių - gal 15 žmonių, bandė pėsti per ledynus išsiveržti iš Trofimovsko pas evenkus, bet kelyje visi iki vieno žuvo: pasiklydo pūgoje ir sušalo. Iš jų atsimenu tik vieno jaunuolio pavardę - Zodiela.

Ipusėjus poliarinei naktčiai, mūsų barake Nr. 10, iš trisdešimties žmonių ant kojų laikėsi ir į darbą išeidavo tik kelios moterys ir aš.

Mus siųsdavo už 7-10 km. ieškoti tundroj užneštų iš Lenos aukštupio rastų. Iškirsdavome juos iš po ledo ir, išikinkiusios į virvų pavalkus, veždavome į Trofimovską viršininkų butams ir kontorai apšildyti. Pasiimti sau į barakus nors vieną rastgalį neturėjome teisės.

Sunkiausia būdavo užtempti roges su rąstais į aukštą ir apledijusį Trofimovsko salos krantą. Jėgų mes neturėjome, slydo kojos, apmūturiuotos apledijusiais maišais ir virvėmis. Nuo virvinių pavalkų ant pečių atsirasdavo pradžioj kraujosrūvos, vėliau žaizdos.

(Bus daugiau)

IŠ: KLB KRONIKOS, nr. 77

Kelmė. 1988 m. vasario 10 d. į namus pas Reginę TERESIŪTĘ, gyvenenčią Kelmėje, Laisvės 11, prisistatė autoinspektorius Kazlauskas ir liepė R. Teresiutei važiuoti su savo lengvąja mašina į Kelmės VRS, neva vairuotojo dokumentų patikrinimui. R. Teresiūtė atsisakė paklusti inspektoriui, motyvuodama, kad eismo taisyklių nepažeidė o jeigu autoinspekcijos darbuotojams dėl nežinomų priežasčių nepatiko jos važiavimas, reikėjo sustabdyti kelyje. Inspektorius Kazlauskas griežtai pareiškė, kad jei R. Teresiūtė nevažiuos savo noru, bus nugabenta prievarta. Kelmės VRS R. Teresiūtės lengvajai mašinai buvo nuimti priekiniai numeriai ir paaiškinta, esą jos mašina techniškai netvarkinga ir važinėti ja negalima.

1988 m. vasario 14 d. į Žarėnų-Latvelių kleboniją (Šiaulių rajone) ieškoti R. Teresiūtės atvyko apylinkės pirmininkas Valdemaras Meiliulis ir milicijos igaliotinis. Jie kaltino R. Teresiūtę, kad ji gyvena neregistruota ir tuo pažeidžia pasų stalo taisykles. R. Teresiūtė paaiškino, kad ji čia negyvena, o tik dirba. Pareigūnai reikalavo, kad mergina vasario 16 d. būtinai atvyktų į Šakynos apylinkės vykdomąjį komitetą. R. Teresiūtė kategoriškai atsisakė atvykti ir paaiškino, kad Vasario 16 d. - Tautos šventė ir būtent šią dieną atvykti ji tikrai negalės. Jei reikia, ji atvyksianti dieną vėliau. Pareigūnų toks atsakymas nepatenkino. Tą pačią dieną, apie 17 val. į kleboniją pas R. Teresiūtę vėl prisistatė apylinkės pirmininkas V. Meiliulis, Šiaulių autoinspekcijos viršininkas Daknys ir dar vienas milicininkas. Jie įsakė R. Teresiutei tuojau pat vykti į Kelmės VRS. R. Teresiūtė pakartotinai kategoriškai atsisakė bet kur su jais vykti. Tą dieną tuo pačiu reikalu pareigūnai į kleboniją prisistatė dar ir trečią kartą, apie 20 val., bet šį kartą Teresiūtės nerado 1988 m. vasario 15 d. Telšiuose R. Teresiūtę, važiuosią lengvuju automobiliu drauge su Žarėnų-Latvelių parapijos klebonu kun. A. PAKAMANIŲ, sulaikė autoinspekcija ir priverstė nuvykti į Telšių milicijos skyrių. Čia iš T. Teresiūtės buvo atimtos vairuotojo teisės, o iš kun. A. Pakamano techninis mašinos pasas. Iš Telšių milicijos skyrėms sulaikytieji buvo prievarta pervežti į Kelmės VRS. Skyriuje R. Teresiūtė buvo siuntinėjama iš vieno kabineto į kitą, kur jai milicijos pareigūnai žadėjo grąžinti vairuotojo teises ir nuimtus lengvosios mašinos numerius, jei tik ji sutiks bendradarbiauti su KGB. R. Teresiūtė kategoriškai atsisakė. Rašyti bet koki pasiaiškinimą ji taip pat atsisakė. Aš nekaltai, kad po vasario 15 d. eina 16, o ne 17 diena, dėl kurios ir prireikė atimti mašinos numerius bei teises. Kitais metais siūlyčiau apskritai iš kalendoriaus išbraukti vasario 16 d., jei ji jums suteikia tiek nerimo" - kalbėjo R. Teresiūtė.

Iš milicijos skyrėms ji buvo išleista apie 18 val. vak.

1988. X. 13

Seniausioji mūsų policija kviečia naujus žmones.

"Royal Canadian Mounted Police"

nori reprezentuoti žmones, kuriems jie patarnauja - visus žmones. Šis kraštas, kuriame gyvename, yra sudarytas iš žmonių, atstovaujančių įvairias kultūras ir kalbančių daugeliu įvairių kalbų. R.C.M.P. yra pasiryžusi turėti savo tarpe etniškų ir kultūrinių atstovų.

R.C.M.P. nariai džiaugiasi galimybe išmokyti vis naujų pareigų, prestižu dirbant tarptautiniai įvertintoje pajėgoje, kuri vartoja naujausią technologiją; privilegija patar-

nauti kanadiečiams jų bendruomenėse, valstybiniuose reikaluose ir tarptautinėje plotmėje.

Kvalifikuoti kandidatai, prisijungę prie Kanados valstybinės policijos, gali tikėtis prasmingos ir įdomios karjeros.

Daugiau informacijų, kaip įsijungti į R.C.M.P. gausite artimiausiame dalinyje arba parašydami:

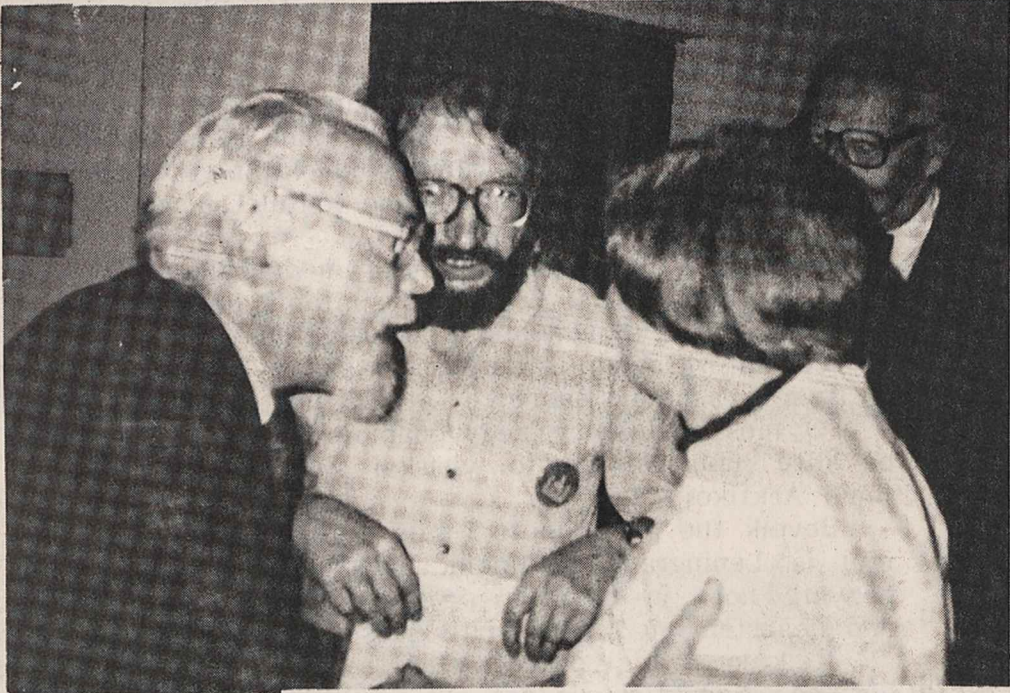
The Commissioner
Royal Canadian Mounted Police
1200 Alta Vista Drive
Ottawa, Ontario K1A 0R2

Royal Canadian Gendarmerie royale
Mounted Police du Canada

Canada

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Poetas Kazys Bradūnas ir poetas Sigitas Geda iš Vilniaus kitų tautiečių tarpe po literatūros vakaro ir diskusijų, kuriose pasirodė minėtas vilnietis poetas, o taip pat ir aktorius R. Adomaitis.

Abi nuotraukos Ed. Štulaičio.

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinės grupės nariai: poetas Sigitas Geda (kairėje) ir aktorius Regimantas Adomaitis kalba apie naujas politines apraiškas Lietuvoje. Viduryje diskusijų vedėjas – Liūtas Mockūnas. Diskusijos ir literatūros vakaras įvyko š.m. rugsėjo 16 d. Chicagos Jaunimo Centre.

KALYTĖ, VARDU MĖTA

3. (tęsinys)

"Pagaliau susigriebiau:

- Tėti, duokit man ką nors apsikloti. Troboje negulsiu, labai noriu pailsėti. Jei bus galimybė - rytoj apsilavysiu. Nakvosiu su Mėta klojime, visiems bus saugiau. Neruošk, mama, man valgyti, daugiau esu išvargęs, negu alkanas. Ryte jūs ateikite pas mane, bus saugiau. Viską aptarsime, pasikalbėsime.

Manyje virė neapsakoma audra ir nieko daugiau nenorėjau, tik pabūti vienas. Greitai, lyg nuo gaisro, išbėgau iš trobos. Paskui mane išėjo ir tėtis, nešdamas apklotą. Pabučiavau jį, pasakiau labanakt ir su Mėta įpuoliau į klojimą, užsisklęsdamas duris. Kelias minutes stovėjau, nežinodamas, kas su manimi darosi, tik vėliau puoliau ant šiaudų. Nežinau ar verkiau, ar kaip Mėta, inkščiau ir pats nežinojau, ką darau. Po gero pusvalandžio taip buvau išsisėmęs, kad daugiau nieko nebegalvojau. Jeigu kas būtų tuo metu įjęs į klojimą, nežinau, ar būčiau ką daręs... Mėta susiraitė prie mano kojų ir aš užmigau giliu miegu.

Jau buvo šviesu, kai pabudau. Lauke siautė sniego pūga, gal pirmasis sniegas šiais metais. Mėtos prie manęs nebebuvo, matyt kas nors pirmiau buvo atėjęs, nes ant manęs buvo užmestas tamsus paltas, rodos, kad brolio Petro. Apsiauti batus sunkiai galėjau, nes kojos buvo nenormaliai paputusias. Žaidžų nematyti, bet jas prilietus ėjo lyg elektros srovė. Ilgai nereikėjo laukti, atėjo mama. Padrąsino, kad sribai tokią dieną tikriausiai nesirodys. Kaimynai buvo toliau, sunkiai jų sodybas galėjai matyti pūstant sniegui.

Vienas po kito suėjome į trobą. Tėtis buvo išjęs, kaip mama sakė, į žvalgybą - pas kaimynus naujienų. Ypatingai tuo laiku tai buvo svarbu. Kas iš nakties dingio, kuris areštuotas, ir panašiai. Didelėje medinėje praustuvėje gerai nusiploviau kelionės dulkes ir prakaitą. Naujais rūbais apsilvilkęs, pasijaučiau geriau.

Mama dar papasakojo apie buvusius įvykius, labai panašius vienam į kitą: žudymai, išvežimai... Visi, neišskiriant ir pareigūnų, vaikščiojo lyg ant vinų. Vieni bijojo sribų, milicijos ir provokatorių, gi antrieji - miško brolių kurių ypatingai padaugėjo pradėjus mobilizaciją. Negalėjai tikrai žinoti, koks žmogus pas tave užėina, nes ir provokatoriai save vadino miško broliais ar partizanais. Užteko jiems duoti duonos, kad jau sekančią dieną būtų priskaitytas prie šelpėjų, pritaikytas tas pats baudžiamasis straipsnis, vienokiu ar kitokiu būdu tave sulikviduoti. Nei mama, nei aš apie Žibutę nebeužsiminėjau. Gal buvo per skaudu.

Po pietų abu su tėčiu ruošėme man laikiną slėptuvę, iki kojos kiek apgis ir iki kokio kito ateities plano.

Iš buvusio prie vakarinės klojimo pusės apirusio, anksčiau tarnavusio ratams palikti per žiemą pastatėlio, žemė dar nebuvo išalus. Po stogu iškasėme urvą į klojimą, po senų šiaudų ir kitų atliekamų daiktų. Pasidarė užtenkamai vietos guoliui. Dažnai sribai tokias įtartinas vietas, kaip sukrautus šiaudus ar išpurintas žemes atsargumo deliai sušaudydavo arba durtuvais subadydavo. Ypatingai tam tikro rusiškųjų durtuvai. Giliau įsiklus, jokių kulkų ar durtuvų galėjai nebijoti. Baigę darbą, gerai užtaisėme skylę ir suslėpėme iškastas žemes. Takas į klojimą savaime buvo reikalingas, o jei jį dar gerai nuvalysi - sniegą atkasi, jokių pėdsakų negalėsi rasti. Kai buvome maži vaikai, dažnai žaisdavome kavonių - vieni pasislėpdami, kiti ieškodami. Tai prisiminiau ir visai gerai sudariau planą kur išlysti. Už penkiolikos metrų buvo kadaisė iš laukų surinktų ir paruoštų statybai akmenų krūva kuri, laikui bėgant, dalinai buvo sunaudota ūkiškiems reikalams, gi likusi dalis susmego į žemę, apsinėšė ir toj vietoj užaugo krūmai: dvi eglutės, laukinė obelis ir alyvų krūmas. Pastarųjų lapai labai vėlai nukrisdavo. Norint sodybą apsupti, kaip tik nuo to krūmelio pusės buvo vargiai įmanoma, nepraėjus kiemo, nes anoje pusėje, pakliaušėje ir žiemą tekėjo šaltinis upelis. Taip daug sniego ten prinešdavo, kad kartais naminiai gyvuliai ten įklimpdavo, daug reikėjo pasidaruoti ligi juos ištraukdavo. Turėjau ir atsarginį guolį viršuje, klojimo pastogėje, kur ant lentų platformos baigiantis žiemai, sukraunami rogės važiai ir specialios slides iš medžio, naudojamos ištraukti akmenis ar ką kitą iš dirvų. Vienas roges paruošiau taip užmaskuodamas, kad nieko negalima buvo matyti. Iš ten labai gerai galėjau matyti kiemą, trobą ir rytinę arba pietinę pusę.

Sekančią dieną sužinojau, kad rajono vykdomojo komiteto pirmininku buvo mano vaikystės draugas Matukas. Prisimenu, būnant pirmoje klasėje, pasidarėme kraujo draugai. Tokia tada buvo mada. Tikri draugai su skustuviu ar kitu aštriu daiktu padarydavome kryželį rankoje prie nykščio. Vienas ir kitas turėjome tuos kryželius sudėti, sudėjus abiem vienbalsiai duoti pasižadėjimą, vienas kitam padėti, kas bebūtų.

Eiti į mišką pas partizanus nenorėjau, kol nesužinosiu apie Žibutę. Vis atrodė, kad gal galiu kaip nors

4 psf.

jai padėti. Eiti į mišką visada suspėsiu. Išeinant į mišką irgi jau buvo lyg pasirašomas mirties sprendimas, tik jo vykdymas buvo kiek atitolinamas, bet - neišvengiamas. Jei žinočiau, kas su ja atsitiko - būtų šimtą kartų geriau negu nežinojimas....

Išsėjau, gydžiau kojas ir susikrūtimą ir neišleidau iš minties galimybę išbandyti paskutinę išdaigą - pasimatyti su Matiuku. Jis, jei ir nežinojo, norint, galėjo sužinoti, kas nutiko su Žibute. Ruošiausi tam pasimatyti. Prisitačiau dirbtinus ūselius. Prie kairio lūpos krašto išmokau nutepti rudą apgamą. Tai labai pakeitė mano išvaizdą. Apsivilkimo turėjau užtektinai, buvo likę brolių. Žinojau, kad ir žiemą vyksta matavimo darbai, norėjau suvaidinti matininką. Tuo laiku visokių naujų žmonių, savų ir rusų buvo pilna.

Nueiti į miestą - vieni juokai, bet ką darysi nuėjęs? Reikia kur nors ten apsisėti ir laukti tinkamos progos. Turėjau paruošęs vieną planą: kad niekas manęs nepažintų ir nereikėtų prašyti jokios pagalbos, reikėjo gerai pasislėpti. Kur? Bažnyčioje, bet niekas iš bažnyčios tarnų neturėjo to žinoti. Kai lankiau gimnaziją, dvejetą metų gyvenau pas pusamžį zakristijoną, kuris dar buvo tose pačiose pareigose ir tėtis dažnai jį aplanko. Kitaip nieko negalėjau padaryti, kaip tik prašyti tečio pagalbos, kad nueitų pas jį, pasivaikšintų ir žinoma, tuo pačiu slaptaimti šoninių bažnyčios durų raktus. Labai gerai žinojau, kur jie yra laikomi, nes kai ten gyvenau, dažnai jam nežinant, lipdavau į bokštą ir valandas ten praleisdavau žiūrindamas po apylinkes. Pradėjau tėtiui aiškinti, kodėl noriu Matiuką pamatyti. Pasakiau, kad vis tiek nenurimsiu, ligi jo nepamatysiu, kad jei tėtis nepadės, tuojau išeinu į mišką, ko jis su mama daugiausiai ir bijojo. Priminiau, kad sužinojęs, grįšiu atgal į Vakarus. Toks naivus pažadas, bet ką daugiau galėjau pasakyti? Tėtis jau sekančią dieną išvyko. Nekantriai su mama laukėme parvažiuojant. Grįžo kiek išsimačius, gerame ūpe. Raktą turėjo ir taip pat buvo tikras, kad dar vienas toks liko. Pamatęs raktą, tuojau atpažinau, - kiek kartų jį nešiojau si....

Gruodžio 2 d., po pusnakčio išėjau pėsčias iš namų. Pasiėmiau pistoletą ir dvi granatas. Kitą visą savo turta saugiai paslėpiau jau minėtuose krūmuose prie klojimo."

Telefonas nutraukė pasakojimą. Stasys nuėjo atsakyti, o aš pasižmėjau, kad jis pasakojo. Už kelių minučių grįžęs, pasiteiravo, ar neprivargino tokia praeities istorija. Užtikrinus, kad ne ir parodysiu susidomėjimą, pasakojo toliau:

"Sniegas jau buvo suvažinėtas. Atlydys. Nutariau naudoti kitą kelią, negu šių apylinkių gyventojai paprastai kad keliauja. Pasukau į bažnytkaimį, kuris buvo šone ir iš joėjau nebe iš šiaurės pusės, bet iš šiaurės vakarų. Ten mažai kas mane pažinojo, nepažintų, jei būčiau ir nenusiurimavęs. Netoli nuo miestelio pavijo apklėręs sunkvežimis, kuris vežė bidonus su pienu ar grietine. Sustojęs pasiūlė pavėžėti. To nebuvau numatęs, bet būtų labai keistai atrodyti, jei būčiau atsisakęs. Pasisakiau, kad esu matininkas ir važiuoju atostogu. Atsilyginau pasiūlęs sumuštinį, rūkyti nerūkiu, tad ką kitą galėjau ir pasiūlyti. Išlipau prie bažnyčios. Patikrinau raktą - jis tiko ir pravėręs duris, įėjau, užsiraikinau. Slinkau cementiniais laiptais žemyn. Po penkių laiptų, cementinė platforma sukosi į dešinę, o iš ten vedė laiptai į bažnyčios rūšį. Tik spėjus apsižvalgyti, pasigirdo užrakto girgžtelėjimas. Pasislėpiau. Girdėjau, kaip kažkas žingsniais įėjo į bažnyčią. Laiku pataikiau. Laimė, kad nesusitikome šventoriuje. Tikriausiai, tai buvo kas iš bažnyčios tarnų. Tuojau spėjiojimas pasitvirtino, greitai pasigirdo ir antrieji žingsniai. Matyt, atėjo kunigas laikyti rytinių pamaldų. Varpų skambinant negirdėjau, gal jau nebeleido. Pamaldoms vykstant, turėjau daug laiko apsižiūrėti. Mano laimei, ko ir nesitikėjau, į bažnyčios rūšį durys buvo su viela užsuktos, kad laikytųsi uždarytos. Masyvinis raktas sulaužytas, gal praūžusių karo veiksmų, kas norėjo brangenbių arba buvo toks kaip ir aš, tik rakto neturėjo... Viena atvyniojęs, iš vidaus duris su ja užsukau ir nusileidau į rūšį.

Pasimeldęs, užmigau ir išmiegojau iki 3 val. po pietų. Tuo laiku jau po keturių pradėjau temti. Žinojau, kur randasi man rūpima įstaiga. Pritemus, išėjau. Baimė buvau palikęs bažnyčios rūsyje, atrodė, kad vykdau uždavinį, kurį pats Dievas man buvo leidęs.

Du vakarus praslankiojau lyg vaiduoklis, bet trečią vakarą sužinojau, kas reikėjo. Pasirodo, Matiukas gyveno netoli nuo įstaigos, tik sudarė nenumatytą kliūtį patruliuojanti milicijai, kuri daugiausiai apie tokių aukštų ponų namus ir slankiojo. Todėl ši lemiamą vakarą jo laukiau prie įstaigos. Nors gyveno netoli nuo jos, bet naudojosi dar prieškarinių laikų Opelį. Jis stovėjo įstaigos kieme. Laimė, tą vakarą jis išėjo anksčiau, buvo tik apie 10 val.vakaro. Kai darė mašinos duris, priėjau prie jo, visai šalta ir rėmęs pistoletą į šoną, pasakiau:

- Nusiramink. Esu Stasys, Garuolis, manau prisimeni. Esame kraujo draugai. Nieko nenoriu blogo padaryti ir nepadarysiu, jei nepriversi manęs. Sėsk į mašiną, aš prie

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS PREMIJA PASKIRTA poetui KAZIUI BRADŪNUI

LRD 1987 metų premija paskirta poetui Kaziui Bradūnui už eilėraščių rinkinį KRIKŠTO VANDUO JONI- NIŲ NAKTĮ.

Į komisiją įėjo Aušra Liulevičienė (pirmininkė), Juozas Toliušis, Julija Švabaitė-Gylienė, Nijolė Jankutė-Užubalienė ir dr. Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis.

Komisija, susirinkusi posėdžiui rugsėjo mėn.19 d., Chicagoje ir apsvačiusi komisijai leidyklų atsiųstas knygas, vienbalsiai nutarė, kad LRD 1987 metų premija būtų skiriama Kazio Bradūno poezijos rinkiniui "Krikšto Vanduo Joninių Naktį".

ATSIŪSTA PAMINĖTI:

● "LIETUVIŲ DIENŲ" žurnalo rugsėjo numeryje, lietuviškoje dalyje randama: "Kas dabar darosi Lietuvoje?", "Spaudoje ir gyvenime". Hypatijos Petkienės - "Teisininkas ir visuomenininkas Jonas Kutra". LIETUVIŲ DIENŲ žurnalo piknikas Los Angeles. Vytauto Pluko eilėraščiai "Tamsios Skaidrės". Karolės Pažeraitės literatūrinis palikimas. Karolė Pažeraitė - "Kraujo balsas." Vyt.Šiaurio "50 metų Dievo, bažnyčios ir tautos sargyboje /apie prel.Petrą Butkų, Australiją)". Jurgio Gliados "Alės Rūtos DAIGYNO savitumas" (recenzija). Vaizdai iš lietuvių veiklos ir gyvenimo.

Anglų kalbos dalyje randama: Jonas Kutra. Prof. Felikso Palubinsko kalba, pasakyta 1988 m. Baisiojo Birželio minėjime Los Angeles. Gaisras Černobylio stiliaus atominėje jėgainėje -Ignalinoje. Daivos Karužaitės - Magdalenos Steikūnienės "Praeities išpūdjai"/meno parodos aprašymas/. Komunistas rašytojas kritikuoja Maskvos politiką Lietuvoje. Birželio Juodosios Dienos. Alberto Čižausko - "Pokštai su Žodynu"."7.000 demonstruoja prieš naują įstatymą, draudžiantį demonstracijas be leidimo".

Viršelyje- Jono Kutros nuotrauka. Žurnalas gausiai iliustruotas nuotraukomis.

Prenumerata \$20,- metams, Kanadoje - \$30/Can./ Prenumeratas siųsti: LIETUVIŲ DIENOS, 4364 Sunset Blvd., LOS ANGELES, CA 90029.

tavęs. Važiuojam į tavo namus. Jokio kaltinimo tau neturiu, tik noriu kai ko paprašyti. Padarysi ar ne - tavo reikalas, prievartos nenaudosiu.

Matiukas tik pasakė:

- Greitai lipk. Tuoj turi ateiti dar vienas žmogus, kurį turiu pavežti. Sėdėk mašinoj pridengęs veidą. Jam pasakysiu, kad greitai grįšiu, tave į stotį pavežęs.

Vos spėjo pabaigti, pasirodė neaukštas, storas žmogus, su žiemine, avies kailio kepure. Matiukas, langą pravėręs, šūktelėjo, kad eitų į namą ir palauktų, nes vežas draugą revizorių į geležinkelio stotį. Atleido sankabą ir nuvažiavome. Tylėjome, tik prie namų pasakė: "Išidek tą žaisliuką į kišenę, išgąsdinsi žmoną ir dukterį. Tikrai žinau, kad tavęs jos nepažins, nes ir aš nebūčiau pažinęs, jei nebūtum pasisakęs. Pasakysiu, kad esu su inspektorium, galėsime pasikalbėti mano kambaryje be liudininku.

Supažindinus su šeima, užsidarėme jo kambaryje.

- Dabar sakyk, ko nori, esu pasiruošęs išklausyti, - pasakė.

- Atsiradau čia Lietuvoje tik lapkričio pirmomis dienomis. Buvau išmestas iš lėktuvo prie Žaliosios, tai apie man primetus "karo veiksmus" nieko nežinau. Pasi-naudojau parašutisto role, norėdamas vienokiu ar kitokiu būdu pamatyti savo žmoną, kurios jau neradau. Ji buvo sulaukta ir išvežta. Prižadau, kad sužinojęs, ilgai nelaikiant iš čia išvyksiu, jei pasiseks. Jei ne - tai va- parodžiau į nuodų kapsulę. - Bendrai paėmus, nesu niekieno prieša. Noriu tik to, ko ir tu norėtum, būdamas mano vietoje.

- Mielas Stasy, žinau, kad nemeluoji. Girdėjau apie tą nuleistą grupę. Iš jų berods, 14 žuvo, kiti paimti į nelaisvę, daugumoje sužeisti ir tik trijų trūksta. Tikrumoje trūksta tik dviejų, nes vieną čia jau matau - pasi-juokė, - bet padėti tavo žmonai galiu labai mažai, jei ji išvežta. Mano galimybės labai menkos.

- Taip, labai gerai suprantu, tik noriu sužinoti, kas įvyko ir kur ji randasi. Sužinojęs, tuojau iš čia pasitrauksiu. Pasirinkau šį pavojingą žaidimą tik prisiminęs tave. Skęstantis ir už skustuvo griebiasi...

- Prižadau, padarysiu, ką galėsiu. Ar tu pasitrauksi, ar ne -man nei šilta, nei šalta, vienu daugiau ar vienu mažiau. Mano padėtis labai panaši į tavo, tik kol kas dar galiu laisvai vaikščioti. Papuoliau, kaip musė į barščius ir jau nebegaliu išlipti iš dubens, ligi vieną dieną išmes su šaukštu į pastalę. Tempiu tą virvę, kuri labai degina rankas, bet kol kas paleisti negaliu, pasirinkimo nėra. Geriausiu atveju - viza prie baltųjų meškų. Mano vadinamas padėjėjas šimtą kartų daugiau galios turi, kaip aš. Esu tik iškamša, mokanti pasirašyti, kas paduodama, ir viskas. Kartais bandau saviems padėti, bet tikrumoje labai mažai, akys iš visų kampų mane seka. Jei šeimos neturėčiau, galvoju, kad tikrai pasikeisčiau rolėmis su tavim...

- Labai širdingai dėkoju. To ir tikėjau. Mūsų draugystė manęs neapvylė. Lauksiu šioje apylinkėje, iki man ką praneši. Sakyk, kaip tave susitikti, kad galėčiau gauti žinią.

- Šį penktadienį nieko nesužinosiu, bet sekanti, manau tikrai. Tegul tavo namiškiai atvažiuoja anksčiau į turgų, pastato roges prie kooperatyvo ir ant sėdynės užsiuva kokį didesnį lopą ryškios spalvos ir nuošaliai palaukia. Po ta sėdynę padėsiu gal su mašinėle parašęs, ką sužinojau. Apart tavęs ir manęs, niekas kitas paskaitės, nesupras. Jei dar ką nori pasakyti- sakyk, nes turiu pavežėti kadru skyriaus viršininką.

- Nieko daugiau. Tik dar kartą tau širdingai dėkoju. Galime judėti.

Jis priejo prie manęs, pabučiavo į kaktą ir pratarė: - Duok savo ranką, dar kartą pakartosime kadaise padarytą priesaiką.

Sudėjome rankas, nusišypsojome kaip maži vaikai... Pavežė iki miesto sodo ir paplojęs per petį dar pridūrė, kad naktį iš miesto nejudėčiau, nes dažnai būna pastatytos pasalos. Geriausias laikas judėti - įsimaišant tarp žmonių.

Pasukau priešinga kryptimi. Į bažnyčios rūšį negrižau. Jeigu ir jo parėdymu dabar imtų manęs ieškoti, tikriausia į bažnyčioje apžiūrėtų. Labai smulkiai lynojo ir rūkas dengė miestą. Kelias iki ryto valandas praleidau pašiūrėje ir prasisklaidžius rūkui ir debesims, be jokių nuotykių išėjau iš miesto."

(bus daugiau)

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IS PADANGĖS MIELOS

(IŠ PAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠVIAUJE)

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI, PATI SAVĖS IŠSIŽA-
DA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NĖGALI
Dr. Gv. Valančius

KALBĖKIMĖ SU SAVO VAIKĖIS IR VAIKAIČIJS Viena
GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVISKAI

Vilniaus senamiestis žiemą

● VILNIAUS senamiesčio Pilies ir Didžioji gatvės ne tik gražios, kartu jos yra ir pagrindinės prekybinės gatvės. Jomis pasivaikščioti mėgsta svečiai ir patys vilniečiai. Dabar kuriamos jose naujos kavinukės, užveiginės, atnaujinamos senosios, labai charakteringos šiam miestui. Pilies gatvėje restauruota cukrainė "Vaiva", greta - arbatinė "Čiobrelis". Joje galima paragauti 10-ties rūšių arbatos, vadinamos čioreline. Arbatinės interjerą sukūrė Paminklų Restauravimo ir Projektavimo Instituto architektės Virginija Bakšienė ir Ingrida Straševičienė.

KUR DINGO VILNIOŠ TILTO VYČIAI?

Vienas skaitytojas, Vytautas Misevičius, prisimena "Gimtajame Krašte", kad 1939-tųjų metų lapkričio pabaigoje, būdamas moksleivis, su grupe atvyko į Vilnių. Jį tuomet Tarybų Sąjunga buvo grąžinusi Lietuvai. Teko aplankyti istorinius įvairius pastatus, jų tarpe ir per Vilnią nutiestą tiltą ir jo turėkluose Vyčius, tokius kaip Lietuvos herbe.

Grupės vadovas paaiškino tuomet, kad jie čia dar nuo caro laikų, nes okupantai tuomet nedrįso jų nuimti. Nuo Žaliojo tilto Vytis buvo nuplėštas.

Hitlerinės okupacijos metais tiltas išsilaikė savo originaliame pavidale, ir pokario laikų vilniečiai, anot autoriaus, juos dar galėjo matyti. "Kol vieną dieną juos nužiūrėjo pikta stalinietiška akis: buvo duotas nurodymas, neva

Lietuvos miestuose ir miesteliuose staliaus amatas turėjo galias tradicijas, bet labiausiai išsivystė Vilniuje. Ten jau 1579 metais staliai ir "lovdirbiai" susiorganizavo į atskirą cechą, prie kurio 1616 m. prisijungė skulptoriai, o 1664 m. tekintojai ir vargonų meisteriai.

Iš medžio anais laikais nepalyginamai daugiau daiktų, negu dabar buvo gaminama. Tad medžio apdirbimo amate XVII amžiuje Vilniuje aptinkama 15 rūšių įvairių amatininkų. Šalia stalių, dar yra kubiliai, račiai, dirbėjai-specialistai įvairių daiktų, kaip kurpalių, lankų, statinių lankų, dėžučių, valgomojo kambario, spintų ir kt.

A.A. CENTRINĖS:
Montreal: 376-9230
Ottawa: 523-9977
Toronto: 489-3693
Hamilton: 522-8392

London: 438-1122
Windsor: 252-3842
Calgary: 287-2712
Winnipeg: 233-3501
Sudbury: 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS.
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

Ateik į lietuvių A.A. (Alcoholic Anonymous) grupės susirinkimą. Susirenkame kiekvieną trečiadienį, 7722 George St. La Salle, Que. 8 val. vakare.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Juozui S.: 631-6834 (namų); Henrikui N.: 366-7770
Dainiui L.: 768-9606; Jonui R.: 337-8637

tilto rekonstrukcijos sumetimais, atramas su Vyčiais nuimti, pakeisti dabartiniais metalo raizginiais. Prie jų lenta skelbia, kad tai "Pilies tiltas", pastatytas 1892 metais."

Autorius taip pat rašo, kad gal dar tebegyvena Vilniuje tie, kurie tokį įsakymą vykdė ir gal geruoju pasakys, kur yra tie Vilnios Vyčiai? Jeigu jų nebėra, tai tikrai galima būtų atgauti kurti pagal senas nuotraukas, piešinius, brėžinius ir juos, kaip istorinius atributus, gražinti tiltui. Jis siūlo atkreipti dėmesį į tai Kultūros Fondui ir jauniesiems menininkams, galų gale ir visiems Vilniaus patriotams. Kitamet sukanka 50 metų, kai Vilnius buvo sugražintas Lietuvai.

Rugsėjo 24 d. "Literatūroje ir Mene" jau buvo atspausdintas ta pačia tema V. Jakelaičio laiškas, iš kurio paaiškėjo, kad pagrindinis "herojus" sunaikinant tuos Vyčius, buvo Vilniaus miesto vykdomojo komiteto p-kas Smilgevičius. Taigi...

PLUOŠTAS ATSIMINIMU "TIESOJE"

Š.m.rugsėjo mėn. 11 d. Lietuvos Komunistų Partijos leidžiamas laikraštis "TIESA" atspausdino buvusio nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio dalį atsiminimų. Jo atsiminimus žada išleisti "Minties" leidykla.

Laikraščio redakcija gauto teksto neredagavo ir netrumpino. Pareiškė, kad džiaugiasi pirmą kartą galėdama juos spausdinti

Lietuvoje, o ne užsienyje, "kaip kad atsitiko ne su vienais pas mus mirusių praeities politinių veikėjų prisiminimais." Už tai dėkojama Juozui Urbšui./Tikrumoj, turėtų padėkoti Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžiui. Red./.

JUOZAS URBŠYS
Šiuo metu yra 92 m. amžiaus. Jo balsą girdėjome išsivijoje, kai iš garsajuostės kalbėjo daigiatūkstantinei miniai Vingio Parke, rugpjūčio 23 d.- Juodojo Kaspino dieną, minint Hitlerio-Stalino slaptą paktą. J.Urbšys nuo 1922 m. dirbo diplomatinėje tarnyboje Lietuvoje, Paryžiuje, Berlyne ir Rygoje. Nuo 1940 m. birželio mėn. 17 d. buvo užsienio reikalų ministeris Mirono, Černiaus ir Merkio kabinetuose.

1940 m. liepos mėn. su žmona buvo ištremtas. Po 16 tremties metų galėjo grįžti į Lietuvą. Vėliau čia gavo darbo pagal susitarimą, dirbti valstybinės grožinės literatūros ir po to "Vagos" leidyklose. Yra išvertęs iš prancūzų kalbos kone visas Moljero komedijas.

● VERKIUOSE, Mokslininkų Rūmuose buvo surengtas įvairių tautinių kultūrų Lietuvoje atstovų pokalbis. Jį pravedė V. Bikuličius. Dalyvavo karaimų, žydų, totorių, baltarusių atstovai.

Karaimai steigia karaimų sekmadieninę mokyklą, kurioje bus galima mokytis karaimų kalbos. Ruošiasi steigti Vilniaus kenesoje - jų maldos namuose - muziejų ir kultūros centrą. Lietuvos žydų draugija stengiasi atkurti muziejų, kuris buvo uždarytas 1949 metais. Totorių atstovas pasisakė, kad jie nėra susibūrę į draugiją ir dar neturi jokio centro. Tačiau prisimenama Kaune esama mečetė, kurią Vytauto Didžiojo metų proga lietuviai pastatė ir padovanojo totoriams, kurių protėviai dalyvavo istoriniame Žalgirio mūšyje, Vytauto Didžiojo daliniuose. Čia, anot atstovo, būtų tinkamiausia totorių kultūros centro vieta. XVI a. Vilniuje veikė baltarusio P.Skorinos spaustuė. Gal būt tai bus baltarusių kultūros išeities tašku ir spaustuė taps kokių nors centru.

ŽALIANYKŠTIS

PELARGONIJAS GALIMA IŠLAIKYTI KITAM SEZONUI

Pelargonijos (geranium) yra labai mėgiamos gėlės dėl savo puikių, didelių, įvairių spalvų žiedų, dėlei patvarumo ir gal dėl to, kad prisimename tėviškės languose jų žiedų puošnumą. Daugelis nori jas išlaikyti iki ateinančio pavasario, kad vėl žydėtų sode, o taip pat, su šiek tiek laimės, kad žydėtų ir žiemą, gavus patogią vietelę prie saulėto lango.

Vienas išlaikymo metodų:

Išrauti iš lysvės, nupjauti iki 15 cm ilgumo ir pakabinti, kad išdžiūtų. Pavasarį atėjus, išmirkyti šaknis vandenyje, susodinti į puodus, kad pradėtų vėl žaliuoti. Šis metodas paprastas, augalams nereikia daug vietos, tiksliai neaišku, kiek jų pakankamai atsigaus ir sužaliuos.

Kitas būdas: susodinti į 20 cm. dydžio puodus, įnešti į namus, nupjaustyti stiebus, kad liktų jie apie 15 cm. aukščio ir laikyti vėsioje, tamsioje vietoje iki kovo mėnesio. Žemę palaikyti šiek tiek drėgną, laistyti tik kas 3-4 savaites.

Anksti pavasarį pastatyti puodus ties šiltu, šviesiu langu, kad pradėtų leisti atžalas. Jeigu per žiemą buvo išleidę laibus, ilgus stiebelius - juos nupjauti.

Trečias metodas: persodinti į puodą ir pastatyti ties saulėtu langu. Apkarpyti, kad būtų kompaktiškas krūmas. Paskutinį apkarpyimą padaryti kovo mėnesį ir laikui atėjus, persodinti į lysves. Neparanku tik tai, kad norint užsiauginti jų daugiau - užima daug vietos.

Dar vienas būdas išlaikyti daugiau augalų kito meto sodui:

- Nupjauti 15 cm. ilgio šakeles nuo viršūnių, nuimti žiedų pumpurus ir visus lapus, išskyrus 2 viršūnėleje. Sudėti atpjuvus į nedidelį puodą su drėgnu mišiniu 1 dalies durpių, 1 dalies vermikulito. Palaikyti puodą porą savaitių šiltoje, šviesioje vietoje iki išsivysto šaknys. Tada augalus galima auginti per žiemą, kol ateina laikas persodinti į lysves.

CFMB

LIETUVIŠKA RADIJO
PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30- 12 val. nakties

Programos vedėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albonel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel.: 669-8834

Ed. Keiša žim. L.A.

LAPĖ, KURI NEVALGĖ MĖSOS

Nepaprastai nustebo žvėrys, kai pasklido gandas, jog vagilka lapė atsisakė valgyti mėsą ir dabar valgo tik tai daržoves. Jie negalėjo patikėti ir nutarė nusiųsti atstovus, patikrinti ar tai tiesa.

Atvykę į lapės gyvenvietę, jie pamatė lysves morkų šalia jos olos, petražolių, kopūstų ir kitokių daržovių. Netoliese lapė, išsitiesus prieš saulutę, atrodė labai patenkinta.

- Ar tikrai daugiau nevalgai mėsos? - užklauskę jos atstovai.

- Žinoma, - atsakė ji, glostydama savo pilvą.
- Tai kaip dabar jautiesi, valgant tik daržoves?
- Visiškai gerai būtų, jeigu ne tie bjaurūs kiškiai, kurie niokoja mano daržą. Kažin kodėl jiems labai patiko mano morkos. Kiek tik aš jų sugriebiu lysvėse, jie visvien ateina ir ateina...

(Ukrainiečių pasaka)

O. LAŠAS

VIENIŠUMAS SARGDINA

Ištyrinėjus apie 40.000 žmonių trijose valstybėse, pasitvirtino, ką gydytojai jau seniai įtarė: ryšys tarp vienišumo ir ligos yra stiprus.

Dr. James House iš Michigan'o Universiteto Socialinių Tyrimų Skyriaus praneša, kad pirmą kartą pasitvirtino tyrimų JAV, Suomijoje ir Švedijoje rezultatai, jog vyrai, kurie gyveno labiausiai izoliuoti nuo socialinio kontakto su žmonėmis, 2 ar 3 kartus daugiau jų mirė arba sunkiai susirgėdavo, negu tie, kurie palaikė artimesnius kontaktus su šeima, artimaisiais ar savo bendruomenės grupėmis. Tokie simptomai pasirodė socialiniai izoliuotų moterų tarpe 1½ arba 2 kartus.

Kitas, tyrinėjimais pasiremdamas gydytojas psichiatras iš Ohio Universiteto Medicinos Kolegijos JAV, perspėja:

"Socialiniai aptingę žmonės, kuriems atrodo, kad bendravimas pareikalauja per daug pastangų, turėtų pasistengti išvystyti naujas ir įvairias draugystes." Tai prisidėtų prie jų sveikatos sustiprinimo.

● Rytojus, dažniausiai, yra labiausiai darbais užpildyta diena. Ispanų priežodis

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS. REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

JŲŲ AUKA TAUTOS FONDUI GARSINA LIETUVOS LAISVĖS BYLĄ LAISVAJAME PASAULYJE. ŠEŠIOMIS KALBOMIS ELTOS IR RADIO ŽINIOS NESULAIKOMAI SKLEIDŽIA INFORMACIJAS ĮVAIRIUOSE KRAŠTUOSE APIE LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ IR JĄ SKATINA.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos Fondui:
TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 Norwich Rd., Stony Creek, Ont. L8E 1Z6

TAUTOS FONDO APYLINKIŲ ATSTOVYBĖS:
Montrealio - 1500 De Sève Str., H4E 2A7
Toronto - 53 Armadale Ave., M6S 3W9
Delhi-Tillsonburg - 39 Parkwood Drive, N46 2B7

TAUTOS FONDO APYLINKIŲ ĮGALIOJIMAI
Calgary - 823-21 Ave., S.E. Calgary, Alta, U2G 1M9
St. Catharines - 12 Baker Drive, L2N 2V8
Edmonton - 16532-103 Str., T5X 2H4
Kitchener - 66 Aberden Rd., N2M 2Y6
London - 54 Hydro Str., N6Z 2H4
Oakville - 421 St. Augustine Drive, L6K 3G1
Thunder Bay - 75. 510 W. Victoria Ave., P7G 1H1
Roadney - R.R.3 West Lorne, N0L 2P0
Sault Ste Marie - 106 Woodward Ave., P6A 3T7

Vancouver - 367 West, 7th Ave., V5Y 1M2
Wasaga-Steiner - 449 Box 6RR4, L0L 2P0
Welland - 174 Cambrose Ave., L3B 1K5
Windsor - 3025 Longfellow Ave., N9E 2L4
Winnipeg - 58 Summerfields Way, R2G 2B3.

KLB XIII-TOJI KRAŠTO TARYBOS SESIJA,
TURĖJUSI ĮVYKTI Š. M. SPALIO 22-23 d.d.
ATŠAUKIAMA
IR NUKELEIAMA VĖLESNEI DATAI
I Š. M. LAPKRIČIO MĖNESI. KLB

KUN. ALFONSAS GRAUSLYS, KNYGOS IR
ŽODŽIO MYLETOJAS

Kun. Alfonsas Grauslys

Vienas iš šviesių išeivijos lietuvių užgeso Kanados žemėje. Kun. Alfonsas Grauslys, bevaikščiodamas Toronto gatve, staigiai palinko ant prel. Juozo Tadausko rankų ir, suklupęs prie kojų, pradėjo silpti. Nuvežtas be sąmonės į ligoninę, dar visą savaitę kovojo už gyvenimą, bet pati gyvybė pasidavė Dievo Apvaizdai ir šių metų rugsėjo mėn. 14 d. iškeliavo į geresnį pasaulį, apie kurį jis tiek daug rašė ir kalbėjo.

Kun. Alfonsas Grauslys gimė Telšiuose 1902 metais, balandžio mėn. 3 dieną ir augo gražioje Žemaitijos žemėje prie Šatrijos kalno, apie kurį Maironis savo "Varguose" taip pasakoja:

Ant aukšto kalno Šatrijos
Retas kas naktį nebijos
Slapčia su dvasiomis kalbėti,
Bet dieną - koks tai reginys,
Jo nieks dėl Alpių nemainys

Ir čia žemaičius ims mylėti.

Alfonsas augo ir maudėsi Masčio putose. Mokė-

si Telšių gimnazijoje, kol įstojo į Kauno kunigų seminariją. Ją baigęs 1925 m. kapelionavo kelis metus Mokytojų Seminarijoje.

Persikėlęs 1929 m. į Kauną, dėstė tikybą keliose Kauno gimnazijose ir Lietuvos vyskupų buvo paskirtas Iglulos bažnyčios pamokslininku. Vengdamas bolševikų okupacijos, 1944 metais su seserimi išvyksta į Argentiją. Pasiilgęs didesnio susibūrimo pabėgėlių lietuvių, 1950 m. persikelia į Chicago, kur jis ir išgyveno iki dabar.

Kun. Alfonso gyvenimas buvo įvairus ir laiko aplinkybių draskomas kaip ir visų apleidusių tėvynę. Jo asmenybė buvo individuali ir sunkiai pasiduodanti bet kokiems dvasiniams ir išoriniams varžtams. Pirmą kartą jį sutikau Kulautuvoje prie Nemuno krantų ir kartu plaukėme lankyti Kačerginės bažnytelės ir pažiūrėti Napoleono kariuomenės arklių išgraužtų suolų. Jau tuomet jis mane stebino savo giliu apsiskaitymu ir tautosakos pažinimu. Ši pirmą atsitiktina pažintis tokia ir pasiliko iki

1950-ųjų metų. Geriau su juo susipažinau Montreale ir Chicagos laikais: Aušros Vartų parapijoje ir Jaunimo Centre.

Kaip būtų galima tą turtinę, idomią ir kilnią asmenybę geriau apibūdinti. Įvairiopa. Bet, kiek aš jį pažinojau, taip: kun. Grauslys buvo nebaigtų skaityti knygų, neiškalbėtų žodžių neišgyvento pilnai gyvenimo ir neatrasto veido žmogus.

Nebaigtų Skaityti Knygų

Jo butas Chicagoje buvo priverstas knygų. Knyga buvo jo artimiausias draugas. Su ja jis kėlėsi ir jį jį lydėjo poilsio. Jis ją "beprotiškai mylėjo", kaip jis pats dažnai sakdavo. Vasaromis jis dažnai praleisdavo kelias savaites Aušros Vartų parapijoje. Atkeliaudavo čia, į Montreale, prisikrovęs lagaminus knygų. Bet, vos atvykęs, tuojau bėgdavo į knygynus ieškoti prancūzų, lenkų ir rusų kalbomis knygų. Ten jis išbūdavo jas beskaitydamas ir bevartydamas ištisas dienas, kartais ir nevalgęs. Dažnai vakarais grįždavo su glėbiu knygų. Sakydavau: "O kam jums tiek daug jų reikia. Juk vistiek visų nespėsi perskaityti?" - O jeigu kartais man jų prireiks? - atsakydavo. Iš tiesų, jų jam ir prireikdavo.

Kas yra skaitęs jo raštus ir girdėjęs jo pamokslus, išgirdavo įdomiausių citatų ir posakių. Jis turėjo sąsiuvinį sąsiuvinius ištraukų. Esu dalį jų vartęs ir stebėjausi su koku kruopštumu jis darydavo atžymėjimus. Jis praleisdavo ir savo atostogas po knygynus ir begyvendamas su knygomis. Bėda būdavo, kai reikėdavo išvykti. Pri-trūkdavo vietos ir naujuose lagaminuose persigabenti knygoms į Chicago. Raginamas skristi lėktuvu - atsakydavo. Esą, Dievas davęs žmogui kojas, kad vaikščiotų, o ne sparnus, kad skraidytų. Be to, keliaudamas kitaip, jis turis daugiau laiko paskaityti.

Nesuspėtų Sakyti Žodžių

Jau Kaune, Iglulos bažnyčioje jis stebindavo žmones savo pamokslais. Jis labai stropiai juos paruošdavo. Dažniausiai darbuodavosi visą savaitę, kad sekmadieniais inteligentų perpildytoje bažnyčioje savo gražiu ir galingu balsu perduotų prasmingą ir gilią mintį. Tą žodį jis vertina aistringai ir norėjo, kad ir kiti jį išgirstų.

Chicagoje jis rūstavo ant Tėvų Jėzuitų, kad jam neduoda tiek progų ir laiko

pasireikšti jų bažnytelėje, kiek jis norėtų.

Paskutiniaisiais metais jis tiesiog sirgto sirgdavo, kai sumažėjęs Aušros Vartų parapijai Montrealyje, mažiau besisirinkdavo žmonių paklausti jo žodžio. Kaip jis džiaugėsi ir su dėkingumu šnekėdavo, kai Tėvai Pranciškonai Toronte atidare jam plačiai sakyklos duris.

Tikrai, jo pamokslai buvo turiningi ir gražūs. Jis ir pats mokėjo su meile vertinti ir kitiems apie tai pasakyti. Kartą, bekalbant apie pamokslus pasakiau, kad turiniu jo pamokslus vargiai kas galėtų viršyti, bet kad jo draugo kun. Felikso žodis yra pasakomas ryškesniu dvasiniu svoriu. Tuo ir pasibaigė mūsų pasikalbėjimas. Tikrumoje jis jautė ir žinojo, kad jis dar daug ką turi žmonėms pasakyti, bet neberado, kas jo klausytų..

Nebaigto Išgyventi Gyvenimo

Nemanau, kad jis man vienam, bet visiems, kurie jį arčiau pažino, yra pasakęs, kad jo senatvė prasi-dėsianti sulaukus 90 metų. Bet ir 100 metų jo dar nepalaušias. Net ir gydytojais jam yra pasakę, kad jo organizmas esąs lyg dvidešimties metų jaunuolio. O ką bekalbėti apie jo eiseną - einąs tiesus, kaip žvakė. Be to, jis turis maitinimosi paslapį, kurios nė vienas gydytojas, net ir dr. Adomavičius nežina. Ką valgyti, kiek valgyti ir kada valgyti jis žina geriau už visus ir mielai galįs duoti patarimų ir kitiems. Aušros Vartų Auk-sinio Amžiaus klube jis išdėstė savo dietos paslaptį, daug kartų privačiai ir per paskaitą.

Nelaimei, Toronto gatvė neatšilvėlgė į visus jo apskaičiavimus ir nutrūko jo gyvenimo siūlas net

Maloniai kviečiame atsilankyti į savaitraščio

"Nepriklausoma Lietuva"

Spaudos Vakara

Š.m. spalio mėn. 22 d.
ŠEŠTADIENI, 6 val.v.

TORONTO LIETUVIŲ NAMUOSE
1573 Bloor Street W.

Programoje:

- Sol. VACLOVAS VERIKAITIS.
- Akomp. L. KANOVIČIENE
- Akordeonistė D. PARGAUSKAITĖ (solo)
- GINTARO Tautinių šokių grupė.
- karšta vakarienė,
- Baras,
- Loterija,
- šokiams gros europietiška muzika

ĮĖJIMAS: \$7.00

Atsilankę paremsite spaudą!

Rengėjai.

nesulaukus 90 metų. Visi mes, kurie pažinojome šį šviesų žmogų, nuliūdę lydėjome, tikrai per anksti į Anapilio kapines.

Neradusio Ieškoto Veido

Kun. Alfonsas buvo ištroškęs per visą savo gyvenimą grožio, švelnumo ir švento švarumo. Gamta jam buvo amžino grožio išraiška. Pavasario išsiskleidęs žiedas - neišmatuojamos gyvybės versmė - dovana žmogui. Į moterį jis žiūrėjo kaip į grožio ir švento švelnumo iškūnijimą. Marijos, moters ir motinos vardus jis tardavo su gilia pagarba ir jų sąvokas gretindavo su šventumu, grožio ir kilnumo įvaizdžiais. Moters diskriminavimas jam buvo nepriimtinas kaip absurdas moderniškame gyvenime ir užsilikusios nuosėdos primityvių laikų. Jeigu a.a. Venckus sakydavo: "Moters nepaliesk ir su šiauduku", tai kun. Alfonsui net ir piktas pagalvojimas apie moterį buvo nusikaltimas. Troško jis išorinio grožio, bet dar labiau dvasinio. Mene - muzikoje, poezijoje tapyboje jo dvasia ieškojo poilsio. Menininkas jam buvo lyg šventas žinys, kuris skelbia pasauliui ne mirusį ir sustingusį daikto kevalą, bet jo esmę, gyvą jo veidą. Poetas - tai pranašas, kuris moka išskaityti daikto praeitį ir ateitį, išskverbti į jo vidų, prisigerti jo paslapčių ir pasakyti tai žodžiais. Žmogaus artumo jis ilgėjosi ir vengė. Ilgėjosi, nes jis visą savo gyvenimą ieškojo tikro žmogiškumo veido ir vengė, nes bijojo jo nerasti. Toks dvasios stovis gimdė vienatvę ir ilgesį. Štai kaip viename savo laiške jis rašė 1983 metais: "...Jau kelios savaitės, kaip pergyvenu laiką vienatvę. Dienų dienomis sėdžiu vienas ir laikiu, kad kas pasibels-tų, ar bent duris pravertų, kad nors telefonas suskam-bėtų. Tais momentais, rodo, jei ne knyga ar malda šokčiau į gatvę ir kaip pamišėlis šaukčiau: "žmogau,

ko tu bėgi nuo manęs. Aš ieškau tavo veido."

Jo knygą "Ieškau Tavo Veido" - yra parašyta su tokia genijaus aistra, kad Lietuvių Mokslo Akademija išrinko ją verta aukščiausios premijos.

Kun. Alfonsas buvo švelnaus būdo ir vengė ne tik susikirtimų su žmonėmis, bet ir visokio triukšmo. Atvažiuodavo į Montreale, kad išvengtų griauančių sūkurį Chicagoje. Pasirodžius, kad ir mažiau-siai perkūno audrai, ieško-davo saugesnės vietos ir žmogaus draugystės. Gerai pažinojo ir savo silpnybes. Palikdamas man knygą "40 Pas de Vie" - užrašė: "Per šešias vasaras savaitės pakentusiam mano netobulumus bei kampuotumus".

Kun. Alfonsas ilgėjosi ir ieškojo tobulo veido, grožio, tylos veido, kuriam jis galėtų patikėti ir savo meilę. Bent kiek aš žinau, greičiausiai jis jo ir nerado. Amžino grožio čia nėra.

Tėv. Jonas Kubilius.

• VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ SAJUNGOS, centro valdybos posėdis įvyks spalio mėn. 15 d., Paris, Ont., Petro ir Angeles Česnulių namuose.

• LIETUVIŲ EVANGELIKŲ IŠGANYTOJO PARAPIJOJE spalio mėn. 9 d. pamaldas laike anglų kalba kun. Jukka Saarinen.

Spalio mėn. 16 d., 9:45 val.r. pamaldas su Šv. Vakarėnė laikys Chicago Tėviškės Parapijos kleb. kun. H. Dumpys. Po pamaldų bus Padėkos šventės pietūs.

Spalio mėn. 26 d., 7:30 val.v., šventovėje vyks Parapijos Tarybos posėdis.

Moterų Draugijos susirinkimas kviečiamas lapkričio mėn. 6 d., pas Idą Drešerienę, 214 Lloyd Manor Rd., Islington.

• VAIKU KAUKIŲ BALIŲ rengia Prisikėlimo Parapijos Jaunų Šeimų Sekcija spalio mėn. 30 d., sekmadienį, 1 val.p.p. Prisikėlimo Parapijos didžiojoje salėje. (Nukelta į 7 psl.)

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

- 8 1/4% už 90 dienų term. indėl.
- 8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius
- 8 1/2% už 1 m. term. indėlius
- 8 3/4% už 2 m. term. indėlius
- 9 % už 3 m. term. indėlius
- 9 % už 1 m. GIC mėn. palūkanas
- 10 % už 1 m. GIC invest. pažym.
- 10 % už 2 m. GIC invest. pažym.
- 10 % už 3 m. GIC invest. pažym.
- 8 % už pensijų planą (variable rate)
- 10 % už 1 m. term. pensijų planą
- 10 % už 2 m. term. pensijų planą
- 10 % už 3 m. term. pensijų planą
- 8 % už pensijų fondą - RRIF (v.r.)
- 6 % už taupymo s-tas
- 5 3/4-7% kasd. palūkanų sąskaita
- 8 % virš \$10,000 kasd. pal. sąsk.
- 5 3/4% už kasd. pal. čekių sąsk.

AKTYVAI VIRŠ 66 milijonų dolerių

Asmeninės paskolos duodame iki \$65 tūkst. ir mortigijus iki 75% (kai noto turto). Visų narių gyvybė apdrausta santuokų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigų perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of credit) ir antriniai mortigijai

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (Ilepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas: (416) 532-1149

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

- 90-179 d. term. ind. 8 1/4%
- 180-364 d. term. ind. 8 1/2%
- 1 metų term. indėlius 8 1/2%
- 2 metų term. indėlius 8 3/4%
- 3 metų term. indėlius 9 %
- 1 metų GIC-met. palūk. 10 %
- 2 metų GIC-met. palūk. 10 %
- 3 metų GIC-met. palūk. 10 %
- 1 metų GIC-mėn. palūk. 9 %
- RRSP ir RRIF (pensijos) .. 8 %
- RRSP-1 metų term. ind. 10 %
- RRSP-2 metų term. ind. 10 %
- RRSP-3 metų term. ind. 10 %
- Specialią taup. s-tą 8 %
- Taupomąją sąskaitą 6 %
- Kasd. pal. taupymo sąsk. 8 %
- Kasd. pal. čekių sąsk. iki .. 5 3/4%

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortigijus iki 75% (kai noto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI VIRŠ 38 milijonų dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

IMA UŽ:

- Asmeninės paskolas nuo 11 %
- Suta-ties paskolas nuo 11 %
- Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu
- 1 metų 11 1/4%
- 2 metų 11 1/2%
- 3 metų 11 3/4%
- Su keičiamu nuosimčiu
- 1, 2 ir 3 metų 10 1/4%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santuokos laikotarpį, čekių ir taupymo sąskaitose.

PATARNAVIMAS - GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA-INSURANCE

WALTER DAUGINIS, Insurance Broker Ltd.
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA PENKTADIENĮ IŠGANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE. (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų; 1610 Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. v.

SKAMBINKITE Tel.: 487-5591

hamilton

NAUJA KLB HAMILTONO APYLINKĖS VALDYBA

I KLB Hamiltono A-kės Valdybą rinkimai įvyko rugsėjo mėn. 25 d., sekmadienį, parapijos Jaunimo Centro salėje. Išrinkti Valdybos kandidatai Rinkimo Komisijos p-ko A. Mikalausko buvo sukvieisti pirmam posėdžiui ir pareigų pasiskirstymui spalio mėn. 2 dieną, sekmadienį, Jaunimo Centro salėje.

Nauji pareigūnai, pasitarę savo tarpe, pareigomis pasiskirstė taip:

1. Pirmininkė- Angelė KRIVINSKAITE,

2. Vicepirm. - Algis VENSLOVAS,
1. Sekretorė- Aušra PLEINYTĖ,
4. Išdėininkas - Tomas KOCHANKA,
5. Parengimų vadovas- Juozas SAKALAUSKAS
6. Jaunimo atstovas - Arūnas RAGUCKAS,
7. Narė - Kristina RUDAITIENĖ.

I REVIZIJOS KOMISIJA išrinkti:

1. Algis ENSKAITIS,
2. Antanas GARKŪNAS ir
3. Balys PAKALNIŠKIS.

VISIEMS IŠRINKTIE-SIEMS LINKIME GEROS SĖKMĖS.

Rinkiminė Komisija

toronto

(Atkelta iš 6 psl.)

VAIKŲ KAUKIŲ BALIUS

Programoje - naujiena: V.Jankutės-Ross LĖLIŲ TEATRAS iš Detroito, žaidimai ir paradai.

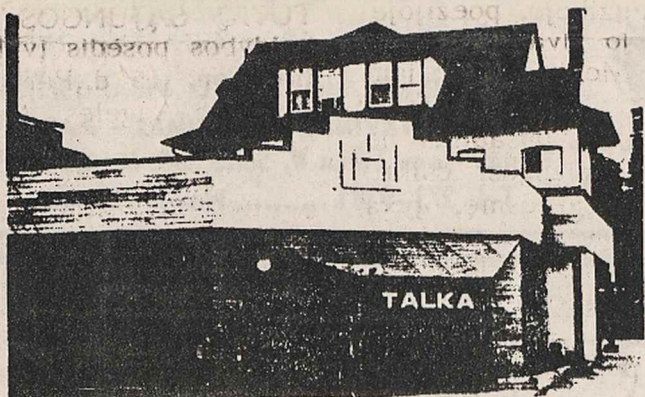
Visus kviečiama dalyvauti su kaukėmis.

KANADOS LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUI-ARCHYVUI AUKOJO:

\$1.000,- Hamiltono DLK Algirdo Šaulių Kuopa; M.A. Garkūnai (Hamilton), V. Pniauskas (Ottawa); \$600,- VILNIAUS Šaulių Rinktinės Kanadoje moterų sekcija; \$500,- A.Patamsis (Stoney Creek); po \$200,- E. Bersėnas (Hamilton), A.Petratienė (Hamilton); po \$100,- O.Gailiūnaitė ir S.Starkutis (abu iš Toronto).

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje - įsikūręs nuosavuose namuose -

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 27 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

Indėlius (P.C.A.)	3%
santaukas	5.75%
kašd.pal.taupymo s-ta	5.25%
90 dienų indėlius	8.25%
1 m. term. indėlius	9.5 %
1 m. term. ind.mėn.pal.	9. %
3 m. term. indėlius	10. %
RRSP ir RRIF (pensijos)	7. %
RRSP ir RRIF 1 m.	9.5 %
RRSP ind. 3 m.	10 %

IMAME UŽ:

asmenines paskolas	12.5%
neklm. turto pask. 1 m.	10.75%
neklm. turto pask. 3 m.	11.75%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.	
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000.	
ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.	

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 10 val. r. iki 5 val. p.p.; trečiadieniais - nuo 10 val. r. iki 1 v. p.p.; penktadieniais - nuo 10 val. r. iki 7 val. v.; šeštadieniais - nuo 9 val. r. iki 12 val. r. Liepos - rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Dino

VALYKLA SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽVOLAIŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE);
- ZOMŠAS

495-800 AVENUE, LaSalle
365-1143

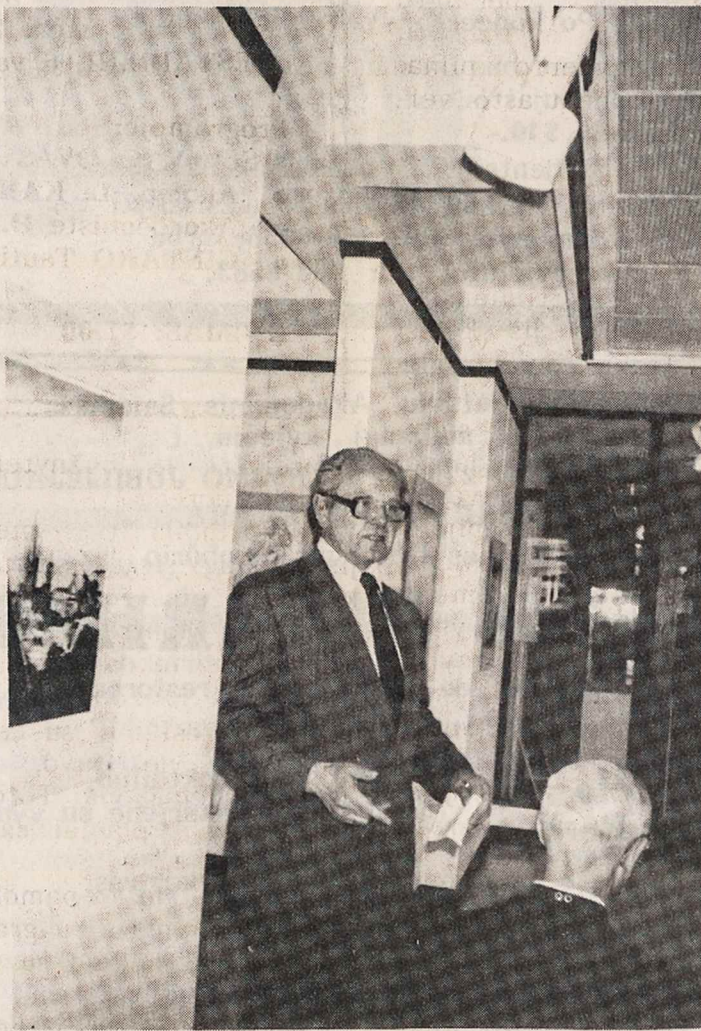
7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2965 ALLARD, Villa Emerald
766-2667

\$240,- Albina Vizgirdaitė-Styriene iš Hamiltono; \$200,- Antanas, Zuzana, Nijole Pusinskai.
Viso statybos fonde yra \$85,623.84. Aukos pri-

imamos PARAMOJE sąsk. 8711, PRISIKELIMO PARAPIJOS KOOPERATYVE sąsk.155332.17, TALKOJE sąsk.4259.

chicago

Vytautas SKUODIS, buvęs Lietuvos disidentas, daro pranešimą apie Lietuvos Laisvės Lygą akademino "Ateities" savaitgalio metu Chicagoje rugsėjo 30 d.

NAUJI VARDAI - NAUJI BALSAI

Tokių vardu buvo pavadintas spalio mėn. 2 d. Jaunimo Centre nuskambėjęs koncertas, kurį surengė MARGUČIO radijo programos vedėjas Petras Petrutis. Jis daugelį kartų yra Chicagojos publika supažindinęs su mažai, arba visai negirdėtais vardais, o ši kartą paruošė tikrą siurprizą, pirmą kartą parodęs mūsų publikai tris dainininkus. Čia reikia padaryti mažą pastabą ir pažymėti, jog vienas iš jų - Algis Valiūnas jau vieną kartą anksčiau yra dainavęs čikagiečiams lietuviams, nors gal tik mažesnės apimties koncerte. Jis vienintelis iš trejų, kuris yra pirmosios kartos lietuvių šiame krašte - gi kiti du - Julianne Barnes ir Edward Zelnis - jau trečiosios kartos lietuvių kilmės menininkai.

Algio Valiūno specialybė nėra muzika. Jis mokslinius laipsnius turi iš anglų literatūros, o šiuo metu Chicagojos Universitete ruošiasi doktoratui iš politinės filosofijos. Tačiau prieš 3 metus susidomėjo dainavimu ir lanko privačią balso lavinimo studiją, reikią amerikiečių muzi-

kiniam gyvenime.

Tiek Barnes, tiek Zelnis yra baigę muzikos konservatorijas ir, galima sakyti, yra profesionalai dainininkai, nors dar didelių aukštumų ir nepasiekę. Pirmoji turi gražų soprano balsą, o E.Zelnis nustebino savo tvirtu tenoru.

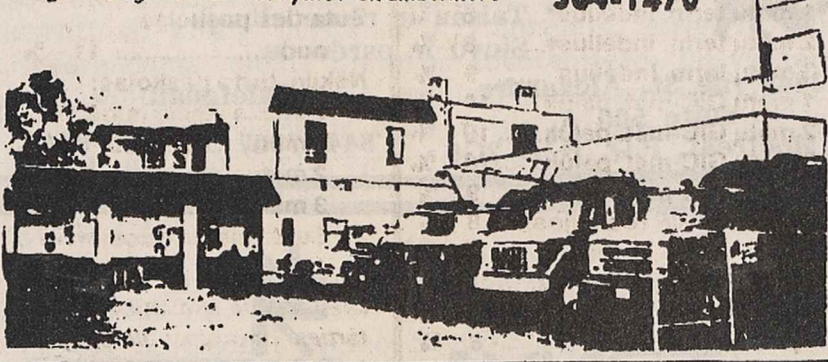
MARGUČIO koncerte pirmasis į sceną atėjo bosas-baritonas A.Valiūnas, kuris sudainavo tris Salomėjos Čerienės kūrinus. Po jo sekė J.Barnes, atlikusi Kazimiero Banaičio, Stasio Gailevičiaus ir Vlado Jakubėno kompozicijas. Pirmosios dalies pabaigai E.Zelnis įtikinančiai sudainavo Kazimiero Banaičio ir vieno Juozo Gruodžio kūrinį. Ši programos dalis buvo atlikta lietuviškai, nors dviem paskutiniams solistams nevisada lietuviškų žodžių ištarimas buvo lengvai įkandamas riešutas. Bet matėsi, kad pastangų įdėta daug ir už tai juos reikia sveikinti.

Antroje dalyje daugumoje girdėjome arijas iš operų - Mozarto, Puccini, Wagnerio ir kt. originalo kalbose. Čia solistams sekėsi geriau ir jie galėjo išsitiesti pilname savo pajėgume. Pabaigoje visi trys sudainavo Mozarto kūrinį lietuviškai.

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

V. Bačėnas

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

296 Queen St. W., Toronto, Ont. M5V 2A1
Kreiptis: V. BAČENAS, Tel.: (416)-593-0600.
iki 11 val. r. ir po 6 val.p.p. Tel: (416)-245-

"Svajonių Aidai", kvartetas iš Australijos.

APIE "SVAJONIŲ AIDUS"

Kvartetas atsirado Australijoje, Melbourn'o mieste. Kvartetą sudaro Zita Prašmutaitė - akompaniatorė. Ji su "Svajonėmis" koncertavo 12-koje JAV ir Kanados miestuose, tris kartus apkeliojo Australiją, išleido plokšteles. Dirba valdžios įstaigoje kompiuterių srityje ir plačiai reiškiasi lietuvių muzikinėje veikloje.

Arūnas Bruožis- gitaristas ir saksafonistas. Jis taip pat yra apkeliojęs su "Svajonėmis" keletą kartų Australiją. Yra baigęs elektronikos kursus ir dirba valstybinėje įstaigoje. Groja orkestre "Dabar".

Virginija Bruožytė - lyrinis sopranas. Su "Svajonėmis" koncertavo JAV ir Kanadoje. Ji dėsto muziką Melbourn'o gimnazijoje ir priimta į Viktorijos Operos chorą.

Tomas Zdanius - būgnininkas, groja lietuvių jaunimo orkestre "Dabar".

Savo programoje jie yra paruošę įvairių lietuvių kompozitorių kūrinių ir liaudies dainų. Ruošiantis vykti per įvairius kraštus, į programą įtraukė dainų iš Brazilijos, Argentinos, Prancūzijos, Vokietijos, Anglijos. Jie yra visi entuziastingi dainavimo ir muzikos mylėtojai, gerai įvertinti, kur tik buvo koncertavę.

Lietuvių Jaunimo Sąjungos Skyriaus Montrealyje deka turėsime retą progą ir mes juos išgirsti. Ypačiai - mūsų jaunimas galėtų pasidžiaugti savo tėvynainiais - nemažai mūsų jaunų montrealiečių dalyvavo ir dalyvauja dainos vienetuose ir "Gintaro" Ansamblyje. Turėtų salėje užimti, kartu su mūsų studentais bent keletą stalų, o gal ir pusę salės.

Visų solistų dainas pianinu palydėjo prityręs muzikas Manigirdas Motekaitis.

Bendras koncerto išpūdis geras. Na, ir publikos buvo ne tiek maža, nežiūrint, kad programa rimta, neskirta, tik šiaip sau pramogai. Žinant, kad tą savaitgalį Chicagoje būta tiek daug renginių, galima sakyti, jog žiūrovų vargu ar buvo galima daugiau laukti.

Čia reikia atkreipti dėmesį, jog netrukus MARGUTIS supažindins su dviem muzikais: smuikininke Linda Veleckyte ir pianistu Sauliu Cibu.

Chicagojos priemiestyje gyvenanti Linda Veleckytė netaip seniai gavo muzikos magistro laipsnį Bostono Universitete ir dabar groja Indianos valstijoje gyvuojančiame "Northwest" simfoniniame orkestre.

Šis koncertas bus LAPKRIČIO mėn. 20 d., 3 val.p.p. Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

E.Šulaitis

● Lapkričio mėn. 6 d., Jaunimo Centro didžiojoje salėje vyks madų paroda, kurią rengia Kr.Donelaičio Lituanistinė Mokykla. Parodos pradžia 3 val.p.p. Pelnas skiriamas paremti lituanistinėms mokykloms.

● Lapkričio mėn. 18 d. Jaunimo Centro kavinėje ka.

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av.

Chateauguy, Que. Verdun, Que..

Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

SESELEMS PAREMTI RENGINYS

● ALMA /STAŠKEVIČIŪTĖ/ ir PETRAS DREŠERIAI susilaukė dukrelės. Sveikiname!

PARENGIMŲ KALENDORIUS:

● Spalio mėn. 16 d., po 11 val. mišių - KONCERTAS-PIETŪS AV Parapijos salėje. Rengia Montrealio Lietuvių Lituanistinę Mokyklą.

● Lapkričio mėn. 6 d., po 11 val. mišių - AV PARAPIJOS METINIAI PIETŪS.

● Lapkričio mėn. 27 d. -AV Parapijos salėje, po 11 val. mišių KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS.

● GRUODŽIO mėn. 4 d. - Supažindinimas su dail. A. ir A. Tamošaičių knyga "Lithuanian Sashes". Rengia "Vaivorykštę".

● GRUODŽIO mėn. 11 d. Pietūs. Rengia KLK Moterų D-jos Montrealio skyrius.

Programoje Henriko Nagio poezijos recitalis.

● GRUODŽIO mėn. 31 d. - Naujų Metų sutikimas. Rengia L.K.Mindaugo Šaulių Kuopa.

● LEONAS BALAIŠIS, "NL" Spaudos B-vės išdininkas, išsisukus kojos keliui, turėjo būti operuotas. Dabar sveiksta namuose.

"NL" RĖMĖJO PRENUMERATĄ ATSIUNTE:

Ip.Tauteras, A.Meškus, Ig.Ramonas, V.Šidlauskienė, R.Ciplijauskas, K.Smilgevičius.

RĖMĖJO PRENUMERATĄ IR AUKĄ:

€ 50,- Ch.Ambrasas (2 m.); \$5,- J. Stankaitis;

AUKOS:

\$ 25,- A.Kudžma, - VISIEMS - nuoširdus AČIU!

"NL"

● PRIMENAME, kad metalai jau po truputį eina į pabaigą. Mieli mūsų laikraščio skaitytojai, kurie dar neatsiskaitė už šių metų prenumeratą, maloniai prašome tai atlikti be atskirų raginimų. Iš anksto dėkojame.

"NL"

Dr. PHILIP STULGINSKI

D.D.S.

DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS

8606 Centrale, kampo 45-th Ave., Suite 209, Que., H8P 1N5

Tel.: 364-4658

Dr. Gaétan BÉRARD, D.M.D.

Dantų gydytojas - chirurgas

466 A. boul. des Laurentides

Pont Vieu, Laval, H7G 2Y1

(Prie boul. Concorde) Skambinti Tel.: 662-1177

M. CUSSON VAISTINĖ

7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2

Atidaryta kasdien nuo 9 - 10 v.v.
Šeštadieniais: nuo 9 r. - 9:30 v.v.
Sekmadieniais: nuo 10 r. - 9:30 v.v.

Tel.: 366-9745 ir 365-0505

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING

1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Que., H3G 1L6

Tel.: 931-4024

Notarai

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

Suite 1143, Sun Life Building

1155 rue METCALFE, Montreal, Que., H3B 2V6

Tel. (514) - 871-1430

Montrealio Lietuvių Jaunimo Sąjunga rengia Australijos dainos vieneto "Svajonės Aidai"

KONCERTA

š.m. LAPKRIČIO mėn. 5 d. ŠEŠTADIENI, 7 val.v.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS SALĖJE.

Po koncerto - vaisės ir šokiai.

Taip pat bus galima nusipirkti šio dainos vieneto naujai išleista plokštelę.

ĮEJIMAS: \$10.-

Studentams ir pensininkams - \$8.-

Bilietus galima iš anksto užsisakyti pas:

Marytę Adomonytę, tel: 256-5355; arba

Viliją Lukoševičiūtę, tel: 733-6583.

Montrealio Lietuvių Akademiniis Sambūris

maloniai kviečia į

Kr. DONELAIČIO 275 metų GIMIMO JUBILIEJAUS

IŠKILMINGĄ VAKARĄ.

Ruošiamas tradicinis Sambūrio

BALIUS VAKARIENĖ

Helen de Champlain restorane,
St. Helen Island

lapkričio 5, 6:30 val. v. - kokteiliai,
šeštadienį, 7:30 val.v. - vakarienė su vynu,

● Gros puikus "Leoni" orkestras.

ĮEJIMAS: \$35.- asmeniui.

Dėl bilietų kreiptis į:

S. Piečaitienę, tel: 767-4690, arba

R. Satkauską, tel: 488-7167.

SAVO ARTIMIESIEMS LIETUVOJE jūs galite padėti, dovanodami lengvą AUTOMAŠINĄ.

Informaciją, dokumentų paruošimą ir pristatymą prieinamom kainom atlieka H.PETRIKAS, Lehm str. I, 2970 EMDEN, W.Germany.

HONEY FOR SALE !

Direct from the beekeeper. \$1.20 per pound.

Delivery could be arranged too!. Please call:

Tel.: 627-1328

Maurice Electric Ltee

ENTREPRENEUR ÉLECTRICIEN
ELECTRICAL CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A, ALLION
LASALLE, QUE. H8P 2C5

TEL: 366-5484

PASTATŲ KANALIZACIJOS VALYMO SPECIALISTAS (CMG)

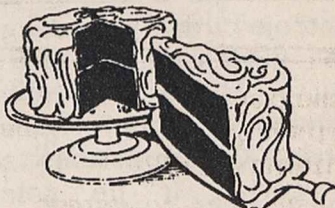
ir VAMZDŽIŲ (PLUMBING) TVARKYMO

REGISTRUOTA ĮSTAIGA

atlieka darbus, kreipiantis į COSTA, Tel.: 733-9878

WAWEL

LENKŲ CUKRAINĖ

● Gâteaux • Biscuits
● Gâteaux au fromage
● Pain • Café
● Moutons beignes (Ponchus)
● Įvairūs pyragaičiai
● Spurgos
● Sausainiai
● Agurkiniai ir kitokie pyragai

2524, Ontario E., Mtl 524-3348

PRISTATO VESTUVĖMS IR KITOMS PROGOMS

"ADAMS" RESTORANAS

7633 La Salle Blvd., LA SALLE, P.Q.

Tel.: 365-8666

Sav. Ona Voroninkaitienė "Smoked meat" specialistė

ATDARAS 7 DIENAS PER SAVAITĘ.

Maurice Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

* Didelis pasirinkimas gatavų paltų
* Saugojimas vasaros laikui (Storage)
* Taisau ir remodeliuoju
* Siuvu ir parduodu.

1449 rue St. Alexandre,

Suite 500 A.

Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:

844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS

PASSEPORT - COMMERCIAL

MARRIAGE - WEDDINGS

5220 Queen Mary Rd. Suite 8

TONY LAURINAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5

Tel.: 481-6608

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE ST, MONTREAL QUE H4E 2A8 Tel: 766-5827; 766-5830

SKYRIAI: 3907 A ROSEMONT Blvd. ir ŠV. KAZIMIERO P-ja

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAI VIRŠ \$25,000,000 REZERVAS VIRŠ \$1,000,000

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS ... 10 1/4%	TAUPYMO - specialios 5 1/2%
TERM. INDĖLIUS:	TAUPYMO - su gyv. dr. 5 1/4%
1 metų..... 9 1/4%	TAUPYMO - kasdieninės.. 5 %
180 d. - 364 d. 8 1/2%	EINAMOS 4 1/4%
120 d. - 179 d. ... 8 1/4%	RRSP ir RRIF term. 10 1/4%
60d. - 119 d. 8 %	RRSP ir RRIF taup..... 6 1/2%
30 d. - 59 d. 7 3/4%	

IMA UŽ:

NEKILN. TURTO nuo 11 1/4% ASMENINĖS nuo 12 1/4%

VĒLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. Antr. Treč.	9:00 - 3:00	-----	-----
Ketvirtadieniais	12:00 - 8:00	4:00 - 8:00	-----
Penktadieniais	10:00 - 6:00	2:00 - 6:00	-----

Vasaros sezono laiku nuo GEGUŽĖS 15 d. iki SPALIO 15 d. SEKMADIENIAIS "LITAS" bus uždarytas.

RESTORANAS KOSTAS

Specialybė - "BROCHETTERIE" -

RECEPTION HALL, tinkama banketams

ir kitiems susibūrimams. ĮVAIRŪS GĖRIMAI

6201 Bannantyne Ave., Verdun, P.Q., H4H 1J4.

Rezervacijai skambinti: 768-2707 arba 768-9198.

LASALLE

AUTOMOBILE INC.

* Automobilių nuoma
* Naujų ir vartotų pasirinkimas
* Pardavimas
* Apatnavimas

Dodge Chrysler
Camions Dodge Trucks

366-7818

1050 Lapierre
coin La Vérendrye

Member

D.N. BALTRUKONIS

Foto M.L.S.
SISTEMA

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS

PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel: 273-9181 Namų: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

C. I. B.

GAISRAS * AUTOMOBILIAI * ATSAKOMYBĖ * GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1J7

FINANCIAL SERVICES
& INSURANCE

PETER SODO ir JOHN POLCARI

Profesiniai patarnavimai

finansų reikalais:

*Annuities *R.R.S.P.*Finansų ir mokesčių planavimas

4999 St. Catherine St. West, Suite 450, Westmount, H3Z 1T3

Tel: 481-0311

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. HIT 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & COTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496